Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг газетаси

22 ЯНВАРЬ, ЖУМА № 15 (520). 1993 йил.

Сотувда эркин нархда.

МИНСК:

ДАВЛАТ БОШЛИҚЛАРИ УЧРАШУВ АРАФАСИДА

МИНСК, 21 январь. ЎзА махсус мухбири Л. Левин хабар қилади:

Ноумид кишиларнинг Беларусь пойтахтида Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги тарқаб кетиши тўғрисидаги «башорат»лари истакни ҳақиқат деб кўрсатишга интилишдан бошқа нарса эмас. Минскда тўпланган сиёсатшунослар, экспертлар ва журналистлар ана шундай фикрдалар. Кези келганда шуни айтиш керакки, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов январь ойининг бошларидаёқ МДҲнинг барбод бўлиши тўғрисидаги овозалар пучдир, бунинг учун муҳим сабаблар йўқ, деган эди.

Ҳозирнинг ўзидаёқ бу учрашув амалий бўлади, деб тўла асос билан айтиш мумкин. Кеча ярим тунгача бу ерда Ҳамдўстлик мамлакатлари ташқи ишлар вазирлари мажлис ўтказдилар. Мажлис эшикларни ёпиб олган ҳолда қатъий махфий шароитда ўтди. Шунга қарамай кун тартибига 13 та масала киритилгани маълум. Стратегик ядровий қурол-яроғлар тўғрисидаги, рубль зонасидаги давлатларнинг давлатлараро банкини ташкил этиш, МДҲ темир йўл вагонларини тақсимлаш тўғрисидаги масалалар кун тартибидаги энг муҳим масалалардир.

Гарчи сўнгги масала юзасидан унчалик тортишув бўлиши кутилмаётган бўлса-да, аксинча, давлатлараро банк ташкил этиш масаласи хусусида муаммолар кўп. Муаммоларнинг моҳияти шундаки, Мустақил Давлатлар банкда тенг асосларда ўз вакилларига эга бўлишни, яъни битта давлат битта овозга эга бўлиши қоидасини таклиф этмоқдалар. Россия эса бу ўринда жиддий устунликни қўлга киритишга интилиб, ўзгача талабларни илгари сурмоқда. Афтидан давлат ва ҳукумат бошлиқлари кўпгина қийинчиликларни енгиб ўтишларига, яна муроса йўлини қидиришларига тўғри келадиганга ўхшайди.

Тахмин қилиб, мулзам бўлиб қолиш мумкин. Шунга қарамай эртанги музокаралар арафасида Украина Президенти Леонид Кравчукнинг собит нуқтаи назари ҳақида аниқ гапирса бўлади. У Мустақил Давлатлар бошлиқларининг муҳокамасига қўйиладиган МДҲ низоми имзоланишига қарши. Леонид Кравчук давлатлар ўртасида икки томонлама муносабатларни мустаҳкамлаш тарафдоридир.

Давлат бошлиқларининг учрашув арафасида Ўзбекистон Бош Вазири А. Муталов Минск шаҳрига келди. У беларуслик ҳамкасби Вячеслав Кебич билан икки томонлама савдо-иқтисодий шартномани имзолаши керак. Иккала мамлакат ўртасида бу соҳада жиддий қийинчиликлар йўқ. Иккала давлат ҳам ўзаро манфаатли алоқаларни тиклаш ва ривожлантиришга тайёр. Иккала мустақил республика ўртасида дипломатия муносабатларини ўрнатиш тўғрисидаги шартнома имзоланди.

Хуллас, ҳамма асосий воқеалар Беларусь пойтахтида 22 январь куни бўлади. Аммо бундан анча олдин бу ерда Ҳамдўстлик мамлакатларининг экспертлари фаол иш олиб боришди. Уларнинг тавсиялари асосан Ҳамдўстлик мамлакатларининг мустақиллигига риоя қилган ҳолда иқтисодий алоқаларни кучайтиришга, ҳамдўстлик бўлиниб кетишининг олдини олишга қаратилган. Аминманки, давлат бошлиқлари ҳам бундай бўлишини исташмайди. Минскда қандайдир инқилобий қарорлар қабул қилинадими ёки йўқми буни эртага кўрамиз.

ПРЕЗИДЕНТ МИНСККА ЖЎНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов 21 январь куни Тошкентдан Минскка жўнаб кетди. У Ҳамдўстлик Мустақил Давлатлари бошлиқларининг 22 январда Беларусь пойтахтида очиладиган учрашувида қатнашади.

Тошкент аэропортида Президентни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. Йўлдошев кузатиб қолди.

(ЎзА).

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ. Ўртачирчиқ ноҳиясининг «Равотак» жамоа хўжалигида биринчи қишлоқ гимназияси очилди. Унда 120 дан ортиқ махсус синовлардан ўтган юқори синф ўқувчилари таълим олмоқда. Бу ерда физика, химия, математика, биология фанлари асосий дарслар сифатида ўқитилмоқда. Ёшларга таълим бераётган педагоглар юқори тажриба ва малакага эга. Гимназиядаги ўқув тарбия ишлари ўзбек тилида олиб борилмоқда.

Бу махсус мактабда инглиз тилини чуқур ўргатадиган марказ, компьютер синфлари ва тикув-бичув ишларига ўргатадиган тўгараклар ташкил этилган. Кейинги йилдан бошлаб гимназияда ўқув ишлари 1-синфдан 11-синфгача ташкил этилади. Бу ерга қабул қилиш ноҳия мактаблари ўртасида бўладиган танлов асосида ўтказилади. Айни пайтда бу ерда узоқ ноҳиялардан келиб ўқийдиган ёшлар учун турар-жой бинолари қурилмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. 8-синф ўқувчилари (чапдан ўнгга) Каромат Муродова, Саида Фозилова, Сайёра Тиллабоева ва Дилрабо Мансурова компьютерда ишлашни ўрганишаяпти. 2. 9-синфда биология дарси.

А. ЗУФАРОВ олган суратлар. (ЎзА).

ҚИШЛОҚ ГИМНАЗИЯСИ

● ЎЗБЕКИСТОНДА ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН МАДАНИЯТИ КУНЛАРИ ОЛДИДАН.

ТОМИРИ БИР ДАРАХТМИЗ

Ражаббой ЙЎЛДОШЕВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
Вазирлар кенгашининг раиси

Халқларимиз ўртасидаги мустаҳкам дўстлик тарихининг илдизлари минг йилларга бориб тақалади. Қадим-қадимдан тили, дини, маданияти, урф-одати, мақсади бир бўлган, қиз олиб, қиз берган, қуда андаю, қариндош — туғишган бўлиб кетган дўстларнинг бугунги учрашуви ҳаммамиз учун ҳам катта байрамдир.

Биз шу пайтгача неки ютуққа, неки ғалабага эришган бўлсак, буларнинг барчаси ҳам ана шу дўстлик, қардошлик ва ҳамжиҳатлик туфайлидир.

Ҳурматли Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов ҳам ўзининг ҳар бир нутқида халқлар ўртасидаги дўстлик, аҳилллик, тўғрисида гапиради. Бугунги нотинч даврда бу сўзларнинг олтиндан ҳам қиммат эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Чунки ҳар бир хонадонга, овулга, районга, вилоятга, қолаверса, бутун давлатимизга тинчлик, бирлик сув билан ҳаводек зарур. Ҳамжиҳатлик йўқ жойдан тинчлик ҳам, барака ҳам қочади. Собиқ Иттифоқнинг турли регионларида бугунги кунда содир бўлаётган миллатлараро низолар, қирғинлар бунинг исботидир.

Айни кунда халқлар ўртасидаги дўстлик ва бирликни мустаҳкамлаш билан бирга халқимизни озиқ-овқат билан етарли таъминлаш, унинг дастурхонини тўкин қилиш, республикада фаровон ва тўқ ҳаётни таъминлаш зиммамиздаги энг асосий масаладир. Бунинг учун энг аввало республика халқ хўжалигининг барча соҳаларини жадал ривожлантириш, шу тариқа халқимиз бошдан кечираётган тақчиллик ва танглика мумкин қадар тезроқ чек қўйиш лозим.

Қорақалпоғистон Республикасида энг етакчи соҳа қишлоқ хўжалигидир. Шунинг учун ҳам иқтисодиётимиз даражаси, халқимизнинг турмуш тарзи ва моддий тирикчилиги бевосита қишлоқ хўжалиги, ундаги муваффақиятлар билан боғлиқдир. Шу сабабли биринчи навбатда шу соҳани тезроқ ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни янада кўпайтириш, деҳқончилик маданиятини кўтариш ва уни рентабелли соҳага айлантириш республика ҳукуматининг доимий диққат-марказидадир.

1992 йил бизнинг шароитимизда деҳқончилик учун жуда оғир йил бўлди. Лекин нафсиламбрини айтганда иқтисодий ва табиий қийинчиликларга қарамасдан Қорақалпоғистон меҳнаткашлари йилни муваффақиятли якунладилар. Чунки Қорақалпоғистон пахтачилик билан шуғулланувчи районларнинг энг шимолида жойлашган. Ўзбекистоннинг бошқа вилоятларига нисбатан бизда баҳор бир ой кеч келади, куз эса бир ой эрта келади. Деҳқончиликда суғориш учун қўлланилаётган сув сифатининг пастлиги, тупроқ унумдорлигининг нобоплиги туфайли бошқа вилоятларга нисбатан республикамиз деҳқонлари ҳосил етиштириш учун меҳнат ва маблағни анча кўп сарфлайдилар.

(Давоми 2-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН Ватаним маним

«ХАЛҚ СЎЗИ» МУХБИРЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ ХАБАРЛАРИДАН

АЙБИ БОРНИНГ ОЁҒИ ҚАЛТИРАЙДИ

● ДУШАНБЕЛИК 23 яшар йигитчанинг қўйнидан 8 та жанговар ўқли тўппонча топилди.

«БУХОРО—1» темир йўл станцияси тармоқ ички ишлар бўлими жиноят қидирув бўлинмаси ходимлари — Фурқат Боймуродов ва Паттоҳ Жалиловлар одатдагидек «Душанбе—Москва» поезди вагонларини кўздан кечираётган эдилар. Поезд Қоракўл бекатига яқинлашаётганида 13-вагондаги бир йўловчи уларнинг диққатини тортди. У осойишталик посбонларига кўзи тушиши биланоқ безовта бўлиб, асабийлаша бошлади. Бу ҳол ҳуқуқ-тартибот ходимларини қизиқтириб қўйди. Текшириб кўрилганда йўловчининг безовталаниши бежиз эмас экан.

ЖУРНАЛИСТЛАР УЙИ

● БОҒДОД районида журналистлар уйи қурилди.

УНИ Фарғона вилояти журналистлар уюшмаси қошида фаолият кўрсатаётган «Нурек» кичик корхонаси ўз даромади ҳисобига тиклади. Район шоҳ бекатининг ёнгинасида жойлашган мазкур уйда сафарга келган ҳар бир қалам аҳли ишлаши ҳамда ҳордиқ чиқариши учун барча шароит яратилди.

ТЕГИРМОН НАВБАТИ БИЛАН

● БОҒЧА қишда яхши иситилмас эди. Корхона маъмурияти чоғроқ қозонхона қуриб, бу муаммони ҳал этди.

АНДИЖОН тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида асосан аёллар меҳнат қилишади. Уларнинг фарзандлари эса корхона ёнгинасидаги боғчада тарбияланишади. Лекин «Коммунтеплоэнергия» бирлашмаси айби билан корхонанинг асосий бинолари, иш жойлари кўнгилдагидек иситилмаяпти. Хуллас, аввал болалар совуқда қолишган бўлса, энди оналар. Бу ҳолни «Коммунтеплоэнергия» бирлашмаси усталари тегирмон навбати билан-да, дея изоҳлашаяпти.

ҒАМХЎРЛИКНИ ҲИС ЭТИШМОҚДА

Аввал хабар қилганимиздек, Наманган вилоят кенгашининг навбатдаги XII сессияси бўлди. Унда «XII чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессияси якунлари ва вилоят ҳокимлигининг 1993 йилги ҳамда келгуси вазифалари ҳақида»ги масала муҳокама этилди. Вилоят ҳокими Бургутали Рапиғалиев маъруза қилди.

Нотиқ ўз сўзини мустақил Ўзбекистоннинг келажаги учун муҳим воқеаларга бой бўлган ўтган йил сарҳисоби билан бошлади. Дарҳақиқат, 1992 йил республикамиз, ўзбек халқи тарихида унутилмас даврдир. Аввало нондай азиз, меҳрдай тансиқ, қуёшдай илиқ, ойдек порлоқ Мустақиллигимизнинг бир йиллигини нишонладик. Ўтган бир йил муддат Ўзбекистон раҳбарияти, унинг меҳнаткаш халқини жаҳонга танитди. Олий Кенгашнинг XI сессиясида ҳаммамизнинг эзгу истакларимизни акс эттирган ҳужжатлар қабул қилинди. Ўз тили, туғи ва тамғасига эга бўлган Ўзбекистон ўз қомуси ҳамда Давлат мадҳиясини ҳам қабул қилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, Ўзбекистон Президенти, давлат ва ҳукумат раҳбарлари халқимиз хоҳиши, унинг орзу-умидларига мос сиёсат олиб бормоқда. Унинг асосида тинчликни таъминлаш, бозор иқтисодиёти шароитида одамларни ижтимоий ҳимоя қилиш ётади.

Хўш, бу сиёсат вилоятда қандай акс-садо бермоқда? Аввало шуниси қувонарлики, Наманган тинч ва осойишта гўшага айланди. Ўтган йилнинг охири, шу йил бошларидаги кескин вазиятни ҳамма яхши эслайди. Ҳокимиятсизлик, тартибсизлик ҳукм сурарди. Мудҳиш оқибатлар келтириб чиқариши мумкин бўлган ҳолатларнинг вақтида олди олинди. Фуқаролар тинчлиги таъмин этилди. Бу эса вилоятда халқ хўжалик режаларининг ортиғи билан бажарилишига олиб келди.

Одамлар ғамхўрликни чин юракдан ҳис этмоқдалар. Биргина фахрийлар, ногиронларга кўрсатилаётган эътибордан мисол келтирайлик. Ўтган давр ичида 130 нафар фахрийнинг хонадони газлаштирилди, 2100 уруш ногирони ва қатнашчиси, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига шахсий уй-жой қуриш учун ер участкаси берилди. 434 уруш фахрийси ва 127 нафар ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилалари турар-жой билан таъминланди, умуман 1295 нафар уруш фахрийси яшаётган давлат ва идоралар ихтиёридаги уй уларга шахсий мулк қилиб берилди.

Ҳозирда вилоятдаги 30200 ногироннинг 1200 нафари юролмайди — бутунлай ётиб қолган. Уларнинг орзуси битта махсус аравачага эга бўлиш. Бу муаммони ечишда Янгиқўрғон район ҳокимлиги ташаббус кўрсатди. Ногиронлар учун 60 та чет элда тайёрланган махсус аравачалар сотиб олинди. Унга 12 минг доллар маблағ хўжалик ва ташкилотлар томонидан тўланди. «Маҳалла» хайрия жамғармасига вилоят ҳокимлиги захирасидан 3 миллион сўм пул ўтказилди. Шойи газламалар ҳамда авр-ли тўқималар ишлаб чиқариш бирлашмалари 1,5—2 миллион сўмдан маблағ беришди.

Ҳокимлик фаолиятида яна бир янги жиҳат бор. Жорий йилнинг ўн бир ойида вилоят корхоналари чет элга қарийб 1,2 миллиард сўмлик маҳсулот юбордилар. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан етти маротаба кўпдир. Бундай ўсиш асосан пахта толасини сотиш баҳоси ошганлиги натижасида вужудга келди.

Сир эмас Италия, Япония, Швейцария, Хитой, Араб мамлакатлари, шунингдек, Ҳамдўстлик мамлакатларининг кўпчилиги билан икки томонлама манфаатли алоқалар ўрнатилган. Қўшма корхоналар ташкил этишга эътибор кучайтирилган. Задарёда Италиянинг «Карера» фирмаси билан тузилган «Тошкент—Коттон» қўшма корхонасининг «Оққум» фабрикаси, Янгиқўрғонда Швециянинг «Альфа—Лавал» фирмаси билан ҳамкорликдаги мева ва сабзавотларни қайта ишловчи завод ишга туширилди.

Ҳокимлик тизими ўзини оқламоқда. Зеро, халқимиз азалдан якка раҳбарликка интилиб, ишониб яшаган. Жумҳуриятдаги, жойлардаги раҳбарлик тизимлари тўғри ташкил этилгани ўтган бир йиллик даврда билинди-қолди. Раҳбарлик халқни боқиш йўлларини қидирмоқда. Аммо мўмай даромад ишқибозлари ҳолатни оғирлаштирмоқдалар. Масалан, «Ўзқурилишёғочсаноат» ишчилар таъминотининг тайёрлов базаси Наманган вино заводидан 50 минг 520 дона «Жасорат» виносини 22 сўмдан сотиб олган. Сўнг эса база раҳбарлари «Сўғдиёна» давлат кичик корхонасига 30 сўмдан сотганлар. 308,5 минг сўмга яқин фойда кўрилган. «Сўғдиёна»да ичимлик қайта нархланиб «Абдуқодир» кичик корхонасига 31 сўмдан пулланган, 861 минг сўмдан ортиқ фойдага эга бўлишган. «Абдуқодир» ҳам ўз навбатида молни «Сабот» хусусий фирмасига 32 сўмдан сотиб 515 минг сўмдан ортиқ наф кўрган. Шунингдек, хусусийлаштириш ниқоби остида вилоят бўйича 300 та енгил автомашина ташкилот раҳбарларининг шахсий мўлкига айланиб қолганки, булар алоҳида мавзулардир. Сессияда ана шундай ҳолатларга қарши кескин муносабат билдирилди.

Анжуманда ташкилий масалалар ҳам ҳал қилинди. Сессия иштирокчилари Ўзбекистон Президенти И. А. Каримовга миннатдорчилик шошилинчномаси ҳам қабул қилдилар.

Депутатлар муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилишди.

Р. ИРИСОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

● Бугуннинг гапи

БОЗОРИМИЗ ЧАҚҚОН ЭКАН

МАШИНАНИ бойваччалар минмоқда, деб ёзганди сурхондарёлик ҳамкасбимиз ғурур билан. Янә бир хоразмлик дўстимиз замон ишбилармонники, деди ҳаяжонини яширолмай.

Бойвачча ҳам, ишбилармон ҳам пулнинг бетига қарамайди. Гарчи бизнинг навоийлик ҳамюртлар олтинни устида яшаса ҳам анча тежамкор, бекорга пул совуришмайди. Гап шундаки 6 январь куни Тошкентдан Навоийга учадиган ягона рейсга битта ҳам йўловчи топилмабди. Бунинг сабаби самолёт паттасининг қимматлиги. У кун сайин сакраб бораяпти. Турғунлик замонида 13 сўм турадиган патта нархи бугун 3 минг сўмдан ошиб қолди. Биз эса пулни ердан супуриб олаётганимиз йўқ. Тошкентдан Навоийга учадиган самолёт рейсларининг қисқариши айни пайтда учишларнинг «отмен» бўлаётгани почта хизматига ҳам жиддий таъсир кўрсатмоқда. Ўтган йили ҳам бир нав эди. Ҳатто «Правда»ни москваликлар билан бир пайтда қўлга олардик. Энди Тошкентда чиқадиган газеталар Навоийга икки-уч кун кечикиб келмоқда. Албатта самолёт бензини қимматлашгани обуначини қизиқтирмайди. Ана шундай кунларнинг бирида «Ўзбекистон почтаси» Навоий вилоят бошқармасининг ўринбосари Людмила Запорожец билан суҳбатлашиб қолдик. Опа ҳам почтанинг вақтида келмаётганлигидан нолиди. Ҳозир ҳамма жойда аҳвол шу. Бир ёзувчимиз айтганидек, «бировга йиғлаб борсангиз, у сизга ҳўнграб чиқади».

Вилоятда 53 та газета дўкони бор. Айни пайтда газета дўконларига 205 нусха «Правда Востока», 190 нусха «Ўзбекистон овози», 50 нусха «Народное слово», 98 нусха «Халқ сўзи» газеталари сотувга чиқарилмоқда. Бошлиқ ўринбосарининг айтишича, бу рақамлар дўконларнинг эҳтиёжидан келиб чиқиб тузилган экан. Аммо Навоий шаҳрида ҳам Кармана шаҳрида ҳам «Халқ сўзи»нинг бозори чаққон. Одамлар пулнинг бетига қарашаётгани йўқ.

Биз бу шаҳарлардаги ўнга яқин газета дўконларида бўлиб, уларнинг сотувчилари билан суҳбатлашганимизда газетамизга талаб ёмон эмаслигини билдик ва фикримизни эртасига Людмила Александровнага айтдик. Опа фикримизни эшитиб февраль ойидан яна 130 нусха «Халқ сўзи»га буюртма беришга ваъда қилди.

Эртасига Томди районига бориб бошқача манзаранинг гувоҳи бўлдик. Район марказидаги яккаю-ягона газета дўконининг ойналари синиб, абгор ҳолда турарди. Бу ҳолни бундан олти ой илгари ҳам кўргандик. Аммо опанинг қатъий ваъдасини эслаб, кўнглимиз бироз таскин топди.

М. МАРДИЕВ.

УСТУНЛАРИНГ МУБОРАК ЮРТИМ!

Диёримиз чамаси юз йиллар давомида қуллик ва хўрликда яшаб келди. У не-не азобларни бошидан кечирмади. Не-не азиз ва мўътабар кишиларимиздан жудо бўлмадик.

Оллоҳга минг шукурким, омон-омон кунлар келди. Шунга яраша худо бизга ботир, хушфеъл тадбиркор раҳбар — Президент Ислом Каримовни ато қилди. Бу мўътабар зотнинг халқини, элу-юртини ўйлаб, чиқарган қарор ва фармонлари ҳар биримизга яхши аён. Айниқса, биздек ногиронлар, ўқитувчилар, тиббиёт ходимлари, болалар ва оналарга қилаётган ғамхўрлиги ниҳоятда беқиёсдир.

Бу қийин кунлар ҳам, иншоолло, ўтиб кетади. Муҳими бизнинг бошимизга бахт қуши қўниб— мустақиллик онлари насиб этиб турибди. Мана шунинг ўзига шукроналар қилсак арзийди.

Шу ўринда марҳум шоир ва адиб Собир Абдулла қаламига мансуб тахминан мана бундай мисралар ёдимга тушаверади:

Бахт қуши келиб қўнди бошинга,
Хонлар келур қутлаш учун қошинга.

Шоир айтмоқчи, бизни қутлаш учун бугун дунёнинг ҳамма бурчакларидан хонлар, беклар, шоҳлар тўхтовсиз келиб турибди.

Ҳар қандай иморатда уни кўтариб турувчи асосий тўртта устуни бўлганидек, ҳар қандай тўлақонли давлатнинг ҳам тўртта устуни бўлади. Малол келса ҳам бир-бир санайман:

1. Жумҳурият мустақиллиги.
2. Жумҳурият герби ва байроғи.
3. Жумҳурият Конституцияси.
4. Жумҳурият мадҳияси.

Мана шу жиҳатларнинг биронтасидан маҳрум этилган давлатни мустақил деб айтиб бўлмайди. Президентимиз раҳбарлиги остида мамлакатимизнинг барча устунлари тикланди. Энди у тўрт мучаси соғ, қудратли мамлакатга айланди. Илоҳим, унинг бу сохти-салобатига кўз тегмагай.

Мусулмончилик аста-секин, деган гап бор. Тўкин сочин, фаровон кунлар ҳам келади албатта. Ўша кунларни биз кўрмасак болаларимиз, келажак авлодлар кўришига имонимиз комил.

Маҳаматхон ота ТЎЛАКОВ,
Тошкент шаҳри.

ТОМИРИ БИР ДАРАХТМИЗ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўтган йилда баҳор салқин, ёғинсочинлик бўлди. Чигитни бир неча марта қайта экишга тўғри келди. Натижада ғўза ўсиш ва ривожланиш давридан 20—25 кунга кечикди. Етарли қуёш ҳарорати бўлмаганлиги учун ҳосил тўлиқ етилмади. Шунга қарамасдан пахтакорларимиз давлатга 275 минг тонна пахта етказиб бердилар. Шоликорларимиз эса 216,8 минг тонна шоли топширдилар. Пилла, сабзавот маҳсулотлари етиштириш режалари ҳам ортиғи билан адо этилди.

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида нарх-навонинг тўхтовсиз кўтарилиши туфайли иқтисодий қийинчиликларга учраётган хўжаликларни ҳимоя қилиш мақсадида республикамиз Президенти Ислом Каримов фармони билан режада етиштирилган ҳосилнинг 15 фоизини, режадагидан зиёд етиштирилган ҳосилнинг барчасини хўжаликларнинг ўзида қолдириш ва эркин нархда сотишга рухсат берилганлиги деҳқонларимиз учун жуда катта ёрдам бўлди.

Масалан, Шуманай районининг Гагарин номидаги давлат хўжалиги худди шу туфайли 134 миллион сўм даромад олди.

Бўйига тортсанг энига, энига тортсанг, бўйига етмаётган, ёқилғидан тортиб, оддий темир-терсаккача ҳамма нарсанинг нархи осмонга чиқаётган бугунги тақчил даврда бу фойданинг қанчалик катта аҳамиятга эга эканлиги ҳаммага аёндир. Давр тақозосидан келиб чиққан ҳолда бундай сердаромад хўжаликларнинг сафи кенгаяётганлиги кишини қувонтиради, албатта.

Хўш, қишлоқ хўжалигида янги мавсумга — баҳорги экишга тараддуд қандай? Маълумки, йил— ўн икки ой тиним билмайдиган халқ, бу — деҳқонлар, дала меҳнаткашларидир. Кечагина сўнгги мисқол ҳосилларни йиғиб-териб олган деҳқонларимиз бугун нафас ростлашга ҳам улгурмай, енг шимариб ишга киришиб кетдилар.

Хўжалик бошқаруви ва деҳқончиликда катта ютуқларга эришиб келаётган Элликқалъа райони меҳнаткашлари яқинда хайрли бир ташаббус билан чиқдилар. Райондаги мелиоратив ҳолати паст, нотекис ерларни танлаб олиб, (бундай ерлар районда 5 минг гектарни ташкил этади), уларни текислаш, экинзорларни кенгайтириш, эски ариқ-зовурларнинг четларидан тупроқ олиб тўкиш ҳисобидан район бўйича бир йилда қўшимча 5 минг тонна пахта етиштириш мўлжалланмоқда.

Айни кунларда районда ерларни пухта текислаш ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек, ҳозирнинг ўзида 15 минг тонна маданий ўғит ташиб олинди. Экин экиладиган майдонлар 100 фоиз шудгор қилиб бўлинди. Баҳорги экишга зарур бўлган ёқилғи-мойлаш материаллари келтирилмоқда. Республика ёрдами билан бу районга катта канал қазилмоқда. Барча хўжаликларда коллектор ва дренажларни тозалашга киришилди. Районда 3-4 йил ичида янгидан 1 минг гектар ерга мевали дарахт кўчатлари экилиб, каттакон боғ яратиш мўлжалланмоқда.

Эндиликда Есентуки, Железноводск, Трусковец каби санаторияларга бориб даволаниш бизнинг халқимиз учун жуда қийин бўлмоқда. Шу сабабли мазкур районда ер ости шифобахш хусусиятига эга бўлган минерал сувлардан фойдаланиб, 150 ўринли республика санаторий-профилакторийсини қуриш кўзда тутилмоқда.

Республика раҳбарияти бундай хайрли ташаббус билан чиқаётган районларни қўллаб-қувватлаш билан бирга барча ҳокимлардан, хўжалик бошчиларидан ана шундай бунёдкорлик ва ташаббускорликни талаб қилмоқда.

Бундан ташқари, якка деҳқон (фермер) хўжаликлари сафини кенгайтириш орқали озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришда кескин бурилиш ясаш устида иш олиб борилмоқда. Ҳозир Қорақалпоғистонда 1173 та якка деҳқон хўжалиги мавжуд. Улар қарамоғида 9718 гектар ер, 16157 бош йирик шохли қорамол бор. Улар ўтган йилда давлатга 1161 тонна гўшт, 6411 тонна сут топширдилар.

Республикамизда саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, савдо ва маиший хизмат соҳаларини ривожлантириш бўйича ҳам бир қанча ишлар амалга оширилмоқда. Яқинда Нукус шаҳрида йирик ун комбинати ва кабель заводининг биринчи навбати ишга туширилди. Қўнғирот шаҳрида ҳам худди шундай комбинат қурилмоқда. Нукусда Туркиянинг «Язекс» корпорацияси ёрдами билан «Катекс» акционерлик жамияти қураётган тўқимачилик комплекси қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Март ойида ишга тушириладиган бу корхона йилига 23 ярим миллион АҚШ доллари ҳисобида дунё стандартларига мос келадиган маҳсулот чиқаради ва Қорақалпоғистоннинг тайёр маҳсулот билан дунё бозорига чиқишига замин туғдиради.

1995 йилга қадар бундай тўқимачилик комплекслари Элликқалъа ва Чимбой районларида ҳам қуриб, ишга туширилади.

Яқин вақтларда Нукусда цемент ва ғишт заводлари, спирт ишлаб чиқарадиган заводлар қурилади. Қўнғиротда эса кальцийли сода ишлаб чиқарадиган завод қуриш, Тахиатош шаҳрида қоғоз комбинати, Нукус районида қовундан консерва тайёрлаш заводларининг қурилиши Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг инвестиция программасига киритилганини катта мамнуният билан айтгим келади.

Сўнгги икки йилда республикамизда 632 километрлик сув тармоғи, 1050 километрлик табиий газ тармоғи тортилиб, ишга туширилди. Суткасига 264 млн. 170 минг метр куб сув ўтказиш қувватига эга бўлган Туямўйин-Нукус сув йўлининг қурилиши тугалланди. Қишлоқ аҳоли пунктларида 95 жойда сув тозалаш иншоотлари қурилди. 1992 йилда республикадаги энг сўнгги икки район — Бўзатов ва Муйноққа табиий газ тармоғи олиб борилди. Бир йилда 8 минг хонадон табиий газ тармоғидан фойдаланиш имкониятига эришди.

Чет эллар билан маданий, савдо-сотиқ ва илмий ҳамкорлик қилиш, улар билан қўшма корхоналар тузиш орқали чет эл инвестицияларини республика иқтисодиётига жалб қилиш, шунингдек, ўлкамиздаги кўпгина қазилма бойликларни комплекс тарзда ўрганиш ва қазиб олишни тезлатиш бўйича бир қанча шартномалар тузилди.

Булар барчаси республика ҳукуматининг аҳолини тўқ ва фаровон турмуш билан таъминлаш, унинг моддий эҳтиёжларини қондириш йўлидаги ҳаракатларидир.

Аммо юртга келган тўй, деганларидек, бозор иқтисодиёти давридаги бир қанча қийинчиликлар бизни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Айниқса, ёқилғи-мойлаш материалларининг, эҳтиёт қисмларнинг етишмаслиги, пулнинг ҳаддан зиёд қадрсизланиши, инфляция, ҳамма турдаги товарларнинг қимматлашиб кетганлиги, ташқи иқтисодий алоқаларнинг бузилиши, ўзимизда маҳсулотларни қайта ишловчи корхоналарнинг ниҳоятда кам эканлиги, жаҳон бозори талабларига жавоб берадиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилмаслиги бу йўлда бизга катта тўсқинликлар пайдо қилмоқда.

Халқимизни маънавий жиҳатдан таъминлаш ҳам бизнинг асосий вазифаларимиздан биридир. Чунки маънавий эҳтиёж моддий эҳтиёж билан баробар аҳамиятга эгадир. Ёки бошқача, соддароқ қилиб айтганда, халқнинг кўнгли тўлмай туриб, қорни тўймайди. Бу борада ҳам республикамизда анча ишлар қилинди ва қилинмоқда. Нукус шаҳрида муҳташам Радио уйининг қуриб, ишга туширилиши нафақат радио журналистларнинг, балки бутун республика аҳолисининг ҳаётида катта воқеа бўлди. Бугунги тақчиллик даврида қанчалик қийин бўлмасин, ўқув китоблари, дарсликлар нашр этиш, оммавий ахборот воситаларининг даврийлиги тўхтаб қолмаслиги учун имкон қадар маблағ топиб беряпмиз. Кўп миллатли республикамизда бир қанча маданий марказлар ташкил этилди. Илгари республика газеталари фақат қорақалпоқ ва рус тилларида чиқарди. Эндиликда ўлкамиздаги ўзбек ва қозоқ халқлари ҳам ўз тилларида республика нашрларига эга бўлдилар. Бундан ташқари янги ташкил этилган бир қанча газета ва журналлар ҳам борки, уларни ҳам республика ҳукумати ўз ҳимоясига олган. Рассомлар, ёзувчилар, санъат арбоблари, илм аҳли ва бошқа ижодкорларни маънавий ва моддий рағбатлантиришда Президент фармонлари тўла ижро этилмоқда.

Лекин бу соҳада ҳам муаммоларимиз йўқ эмас. Масалан, республикада ягона полиграфия комбинати биноси қайта жиҳозланишга муҳтож. Нукус телевидениеси 1964 йилда ишга тушган бўлишига қарамасдан, барча программаларни, айниқса Нукус ва Тошкент кўрсатувларини Қорақалпоғистоннинг ҳамма жойида кўриш имконияти йўқ. Айниқса, Оролбўйи аҳолиси учун бу катта муаммодир.

Бир мақолада республика халқ хўжалигининг барча муваффақиятлари ва муаммоларини тўлиқ айтиб чиқишнинг иложи йўқ. Масалан, Оролбўйи экологияси муаммоларини ҳал қилиш, шу жумладан, Амударёнинг коллектор-дренаж сувлари билан ифлосланишини тўхтатиш ҳамда дарёнинг қуйи қисмида яшовчи халқни тоза ичимлик сув билан таъминлаш муаммоси қанчалик улкан иш эканлигини тасаввур қилишнинг ўзи кифоя. Чунки бунда фақат бир миллатнинггина эмас, балки шу регионда яшаётган 4 миллиондан зиёд қардош халқларнинг келажак тақдири турибди.

Мана шу муаммоларни ҳал қилишда биз доимо Ўзбекистон Республикаси халқларининг, бутун жамоатчиликнинг ва республика ҳукуматининг ғамхўрлигига ва мададига суянамиз.

Ҳозир ҳар бир шаҳар, район, корхона ва хўжалик бошчиси учун бугунги кун талабига мос, изланувчанлик билан меҳнат қиладиган пайт келди. Агар раҳбар ишнинг кўзини билиб, халқнинг кўнглига йўл топиб, хизмат қилса, халқ ҳам қараб турмайди, унга эргашади. Халқ қўллаб-қувватлаган юмуш эса битмай қолмайди. Муваффақият калити ҳам шундадир. Бунинг равшан мисолини республика Президенти Ислом Каримовнинг фаолиятида кўриш мумкин. У кишининг ташаббуси билан ўтказилаётган ушбу тадбир —Ўзбекистонда Қорақалпоғистон маданияти кунлари иккала республика халқлари ўртасидаги дўстликни, биродарликни, қонқардошликни мустаҳкамлашда жуда катта роль ўйнаши шубҳасиздир. Ҳақиқатан ҳам ўтмиши, бугуни ва келажаги бир бўлган бу халқлар бамисоли бир томирдан чиққан дарахтдир.

Ўзбекистон Республикаси Олий судида

СЎНГГИ ИМКОН

Ўзбекистон Республикаси Олий суди фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъатининг Р. Алимқулов раислигида бўлиб ўтган очиқ мажлисида мамлакатимиз Адлия вазирлигининг «Бирлик» халқ ҳаракати фаолиятини тўхтатиш тўғрисидаги тақдимномаси кўриб чиқилди.

1991 йилнинг 11 ноябрида расман рўйхатга олинган бу ҳаракат ўз низомига талай яхши ниятларни зикр этган эди. Яъники, мамлакатимиз Конституцияси ва қонунлари асосида иш юритади; давлат, ҳукумат, сиёсий ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда фаолият кўрсатади; зўравонлик ва адоватни қоралайди, жамоат тартибининг бузилишига қарши фаол курашади...

Аммо ўтган муддат шуни кўрсатдики, ҳаракат аҳли, айниқса, унинг раҳбарлари, андиша билан айтганда, низомда қайд этилган талабларга доим ҳам риоя қилишмади.

Қонунга зид бундай хатти-ҳаракатлар нималарда намоён бўлди? Бу ҳол мамлакатимиз билан Россия Федерацияси ўртасида ўзаро дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида имзоланган шартноманинг Россия Федерацияси Олий Кенгашида ратификация қилиниши арафасида айниқса кўзга ташланди. «Бирлик» халқ ҳаракати ҳамраиси Абдураҳим Пўлатов москвалик айрим «ҳамфикр»лари билан бирга бу шартноманинг Россия Федерацияси Олий Кенгашида ратификация қилинмаслиги учун кўп урингани сир эмас.

Ушбу шармандали хатти-ҳаракатга ҳуқуқ-адлия нуқтаи назаридан эмас, оддий инсон, ўзбек элининг фарзанди сифатида ёндошайлик. Неча ўн йиллардан буён истибдод зулми остида эзилиб келган юрт бугун ниҳоят мустақилликка эришиб, кўксига эрк шамоли теккан ва жаҳоннинг йирик мамлакатларидан бири билан тенг туриб ҳамкорлик қилишга киришган экан, бундан қувонмайсанми! Халқпарвар, ватанпарвар ва инсонпарвар бўлсанг, шартномада муҳрланган эзгу аҳду паймонларнинг тезроқ амалга ошиши учун курашмайсанми!

Йўқ, шиори — бирлик, номи халқ ҳаракати бўлган ташкилот раҳбарлари бунинг аксини қилдилар ва қилмоқдалар. Лекин улкан локомотивни йўлига чириган чўп ташлаб тўхтатиб бўлмайди — шартнома ҳар икки мамлакат халқ ноиблари томонидан деярли бир овоздан қўллаб-қувватланди!

Собиқ иттифоқнинг турли бурчакларида ҳар хил низолар чиқиб, қон тўкилаётган, ўн минглаб одамлар қурбон бўлиб, юз минглаб кишилар қочқинликда сарсон-саргардон кезаётган нотинч замонда она юртига, халқига, миллатига ҳам билиб-билмай шундай кулфатларни соғинган шахсни ким деса бўлади? Пок ниятли одам, машҳур «бирлик»чи Ёдгор Обидовга ўхшаб, қўшни Тожикистонда жанжал қўпиб турган бир кезда Душанбега бормаган, демократияни қалқон қилиб майдонга чиққан оломоннинг кўр-кўрона ҳатти-ҳаракатларини «ўзбек халқи номидан» қўллаб-қувватламаган бўлур эди.

Суд мажлисида «Бирлик» халқ ҳаракати намояндаларининг «бирликка» ва «аҳилликка» чорловчи бундай фаолиятларига доир яна талай мисоллар қайд этилди. Ўтган бир йилдан зиёдроқ вақт мобайнида ҳаракат аъзоларидан 166 киши маъмурий жавобгарликка тортилгани, 20 кишига нисбатан жиноий иш қўзғатилгани, шулардан уч киши судлангани ҳам бор гап. Ҳаракат фаоллари 27 маротаба рухсат этилмаган митинг ва намойишлар уюштиришган.

«Бирлик» халқ ҳаракатининг айрим аъзолари мамлакатимиз Президентини очиқ-ошкор ҳақорат қилгани учун Ўзбекистон Республикаси жиноят мажмуи 194-4 моддасининг 2-қисми билан жиноий жавобгарликка тортилган.

Ана шундай ножоиз ишлари билан кўпчиликнинг гоҳ ғашини, гоҳ ғазабини келтириб юрган бу «серҳаракат» биродарларимизга қараб ўйлайсиз: уларнинг асл муддаолари нима? Кимларнинг манфаатини ҳимоя этишмоқда? Аён бўладики, вужудларида — аламзадалик, кўнгилларида —халқнинг бурнини қонатиб бўлса-да, ҳокимиятни қўлга олиш. Уларни бунга рағбатлантираётган, яъни юртимизда низо, қаҳатчилик, бошбошдоқлик авж олишидан манфаатдор кучлар эса йўқ эмас. Замини бой, эли меҳнаткаш, иқлими мўътадил мамлакатта тамшаниб қаровчилар ҳамиша бўлган. Бу кучлар «Ватанпарвар»ларни маблағ билан таъминлаётгани, хорижда бошпана бериб, бағрига олаётгани ва айни пайтда «бирлик»чилар номидан, тилидан ўз манфаатлари йўлида ташвиқот юргизаётганлари ҳам сир эмас. «Бирлик» раҳбарлари ана шундай кучлар қўлида қўғирчоқ бўлиб қолаётганликларини билишармикан!

Суд ҳайъати «Бирлик» халқ ҳаракати ўз низомининг 1, 2, 1.3, 2.18-бандларини бузганини қайд этиб, унинг фаолияти вақтинча — уч ой тўхтатилсин, деган қарор қабул қилди. Бошқача айтганда, ҳаракат раҳбарларига мавжуд хато-камчиликларини таҳлил қилиш ва уларни бартараф этиш учун сўнгги имкон берилди.

ТОШКЕНТ. Тамбов шаҳрида ўтказилган қандолатчилар кўрик-танловида тошкентлик кондитер Аваз Зокиров биринчи ўринни эгаллади. У тайёрлаган «Орзу» деб номланган торт ва ўзбек халқ таомларидан «Наврўз» ўрамаси ҳайъат аъзоларини ҳайратда қолдирди. Бундан ташқари бу кўрик-танловда қатнашган 13 та республиканинг қандолатчилари ҳам унинг маҳоратига тан бердилар. Аваз Зокиров Яккасарой акционерлик бирлашмасининг «Феруза» қандолатчилик цехи бошлиғи. У Италияда ўтказиладиган қандолатчиларнинг халқаро кўрик-танловида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди.

СУРАТДА: уста қандолатчи Аваз Зокиров.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган сурат. (ЎзА).

• Замондошларимиз

ДАШТДАГИ ДОВОНЛАР

Яқин ўн йил ичида ҳавонинг бундай инжиқ келишини қариялар ҳам эслай олмайдилар. Худонинг берган куни ёғингарчилик. Баҳорку баҳор, ёзда ҳам шундай бўлди. Қуёш чарақлаб турган беғубор осмоннинг қайсидир бир четида пахмоққина булутлар доғи пайдо бўлади, дақиқа сайин катталашиб, ҳурпайиб, қайсар суворийлар каби мовий кенгликларга бостириб кела бошлайди — ҳали қуриб улгурмаган далаларга шаррос ёмғир қуйиб беради.

Момоқалдироқнинг айюҳаннос овози кўку заминни қоқ иккига бўлиб юборгудек бўлади. Ёмғир жалага, жала дўлга айланади. Кўлмаклар қозондаги мойдек биқирлаб қайнайди. Сону саноғига етиб бўлмайдиган ирмоқчалар пастга югуриб, тупроқларни ювиб, жилғаларга қўшилади.

Ерлар сувга бўкиб кетди. Ҳар нарсанинг ортиғи зиён деганларидек, намгарчиликнинг ошиб кетиши ҳам деҳқонларни шоширибқўйди.

Ўшанда, 1992 йилнинг баҳорида туман агросаноат бирлашмасининг раиси Ҳамидулла ака Файзиев билан хўжаликларни айланарканмиз, ҳамма ерда дилни ранжитадиган манзараларга дуч келдик. Бутун-бутун пахта майдонларини сел босган. Машинамиз Хатирчи—Зарафшон катта трасса йўлидан ўнга — Оқтов томонга бурилди. Баланд-баланд тераклару, сон-саноқсиз мевали дарахтларга бурканган иккиучта қишлоқлар ортда қолиб, даштга чиқиб кетдик. Бир ҳади, қўл узатса етгудек Оқтов ён бағирларига туташиб кетган лалмикор ерлар яқин тўрт-беш йил ичида ўзлаштирилгани шундоқ кўзга ташланиб турибди. Бу ерлар «Оқ олтин» жамоа хўжалигига тегишли экан. Раис Абдумалик Мўминов. Тўладан келган, истараси иссиқ, ўрта ёшлардаги бу кишини илгари ҳам тумандаги катта-кичик йиғинларда кўрганман. Лекин ҳамсуҳбат бўлмаганман.

Ҳамма нарса беш қўлдек аён бўлса-да, Ҳамидулла ака раисдан ҳол сўрган бўлди.

— Қийин бўлгандан деҳқонларга қийин бўлди,— деди у оғриниб. — Қилган меҳнатингга ачинасан киши. Эккан чигитинг икки қулоқ бўлиб униб чиқса-ю, уни кўзинг олдида селга бостириб қўйсанг. Деҳқон кишига бундан-да ортиқ азоб бўладими? Ерни бузиб, чигитни яна шундай ундириб олиш, эҳ-ҳе, осон иш бўптими? Бунинг устига деҳқон кун санайди. Минг югуриб, минг чиранганнинг беҳуда.

Раиснинг гапларини тинглаб тасалли берган бўлдик. Ёмғир эса бир маромда мириқиб ёғаяпти. Ташқарига чиқдик. Ҳамма ерни оқимтир туман қоплаган. Раис билан хайр-хўшлашиб машинага ўтирдик.

Бу хўжаликка роппа-роса олти ойдан кейин ноябрнинг ўрталарида яна бордим. Бунга сабаб, хўжалик деҳқонлари йиллик режани ошириб бажарганлиги бўлди. Ҳажман «учтўрт арава» пахта берадиган, аслида узумчиликка ихтисослашган А. Икромов ва Пўлкан шоир номли давлат хўжаликларини ҳисобга олмасак, туманда йиллик маррани забт этган ягона хўжалик шу бўлди.

Уфқлар қирларга, қирлар уфқларга туташиб кетган ҳудудсиз дашту ёбоннинг қоқ ўртасига жойлашган мўъжазгина бинода раис билан суҳбатлашдик.

— Ўшанда келганингиз ёдингиздами? — деди у мийиғида кулиб, — Бу ерлардан ҳосил ундиргунча онаҳ сутимиз оғзимиздан келди. Баъзи жойларни уч мартагача бузиб экдик. Халқимизнинг қилган меҳнати зое кетмади. Шу бу йил 908 гектар ерга чигит экиб, 25 центнердан ҳосил олинди. Йиллик режа 106 фоизга бажарилди. 2230 тонна пахтанинг 90 фоизини 1—2-сортларга сотдик.

Мен бу муваффақиятларнинг сири билан қизиқдим.

— Ишда интизом бор экан, ҳаммаси жойида бўлади, — қатъий гап бошлади раис. — Ким қандай ишлади, албатта, фарқланади. Деҳқончилик борасидаги янгиликларга интилиш, ерга пухта ишлов бериш муваффақиятларимизнинг асоси ҳисобланади.

Биз чигитни пуштага экамиз. Бу усулнинг афзалликлари шундаки, чигит тез ва тўлиқ униб чиқади, бақувват ва соғлом бўлади. Бир пайтлари туман агросаноат бирлашмасининг раиси бўлиб ишлаган, ҳозирда Навоий вилоят узумчилик хўжаликлари трестининг бошлиғи Бобоқул ака Йўлдошев шу усулни тавсия қилганди. Олдинига хўжалик раҳбарлари рўйхушлик бермади. Кейин билсак, бу ишнинг фойдаси катта экан. Биз кўп йиллардан буён шу йўлни тутамиз.

Президентнинг режадан ортиқ пахтани хўжаликлар ихтиёрида қолдириш ҳақидаги фармойиши халққа жуда катта моддий ёрдам бўлди. 140 тонна тола ҳозирги ҳисоб-китобларда тахминан 42 миллион сўм бўлади. Бу маблағнинг аксарияти хўжалик аъзоларининг турмуш фаровонлигини оширишга қаратилган. Булардан ташқари, уч йилдан бери халққа ғалла тарқатилмоқда. 1990 йилда 60 тонна, 1991 йилда 70 тонна, 1992 йилда 167 тонна буғдой аҳолига берилди. Бу жон бошига 60 кг дан тўғри келади.

Абдумалик ака биринчи навбатда халқини ўйлайди. Бу ерда ҳамма иш халқ фаровонлигини оширишга қаратилган. 1993 йилги ғалла аллақачон экиб бўлинган. Ҳосилга кириш арафасида турган 65 гектарли мевазорлар кузги парваришдан чиқарилди. Эски тегирмонлар қайтадан жиҳозланиб, таъмирланиб ишга туширилди. От билан юрадиган мойжувоз ҳам ишлай бошлади.

Энг муҳими, ҳозирги иқтисодий бўҳронлар даврида хўжалик давлатдан қарз эмас. Ҳисобида 18 миллион сўм пули бор. 1992 йилги даромадлар бунга кирмайди.

Биз раис билан хайрлашар эканмиз, унинг ўйчан нигоҳи далалар ортидаги жимжимадор кенгликларга тикилиб турганини кўрдик.

— Ҳу, тизма, ўркачли қирларни кўряпсизми, — дейди у қўли билан узоқ-узоқларни кўрсатиб, — уларнинг ҳар биттаси битта довон. Уларни ўзлаштириб, боғ-роғларга айлантирмоқчимиз.

Ҳа, оқолтинликлар ҳали бу даштларни олтин водийга айлантирадилар, довонларни бирин-кетин эгаллайверадилар. Абдумалик Мўминовнинг уфқларга тикилган ўйчан кўзларидаги шижоат ёлқинини кўриб, бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдим.

Зиёвуддин ҚУЗИЕВ.

СУРХОН МИРОБЛАРИ ЯКУН ЧИҚАРИШДИ

«Сурхонсувқурилиш» трестининг мироблари ўтган йилни якунладилар. Шу даврда трест ишчи ва мутахассислари 115,4 миллион сўм давлат капитал маблағини ўзлаштирдилар, пудрат ишлари режасини 129 фоиз бажардилар.

Сурхондарё вилоятининг деҳқонлари янги йилда 600 гектардан кўпроқ янги ер олдилар.

Трест мутахассслари ижтимоий соҳани ривожлантириш учун кўп иш қилишди. Салкам 1,5 минг квадрат метр уй-жой, Ангор районида 90 ўринли болалар боғчаси, бир қанча соғлиқни сақлаш иншоотлари қурилди.

(ЎзА).

КОРДИОЛОГЛАР СИМПОЗИУМИ

● ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН соғлиқни сақлаш вазирлиги ташаббуси билан республика кардиологларининг симпозиуми ўтказилди.

УНДА Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳамда АҚШнинг «Америка МЭРК» фирмаси вакиллари иштирок этишди. Фирма дори-дармонларини тиббиётда қўллаш усуллари муҳокама қилинди.

Тадбиркорлик—давр талаби

ҚАЛОВИНИ ТОПСА...

Тошкент ёғ-мой комбинати фойда олиб ишлай бошлади, маҳсулот тури кўпайди, сифати яхшиланди.

Ғап шундаки, бундан уч ой муқаддам комбинатга директор этиб тайинланган Б. Қодиров ишни меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлашдан бошлади. Замонавий асбоб-ускуналар сотиб олинди. Ёзда ўрнатиш мўлжаланаётган буғ қозони комбинатнигина эмас, балки ўнга яқин завод ва фабрикаларни буғ билан таъминлайди. Ҳадемай, чигитни намлайдиган ускуна етиб келади. Натижада ёқилғи тежалади, атроф муҳит ифлосланмайди.

— Янги маргарин маҳсулотлари тайёрланмоқда,— дейди директорнинг ишлаб чиқариш бўйича муовини А. Пўлатов. — Масалан, қанд касалига даво бўладиган «Саломатлик», турли пишириқлар тайёрлашда уй бекаларига қўл келадиган «Нилуфар» маргарини ҳозирдаёқ савдога чиқарилди.

Комбинатда ёрдамчи хўжалик ташкил этилди. Бу ерда 200 қўй боқилади, айни вақтда шерикчилик асосида Тошкент туманига қарашли Г. Абдуллаева номидаги жамоа хўжалигида ҳам 100 бош қорамол парваришланади. Моллар корхона чиқити билан боқилади. Бу эса ишчиларни анча арзон гўшт билан таъминлаш имконини беради. Жамоа бу йил 120 миллион сўм даромад олишни кўзламоқда.

А. СИРОЖИДДИНОВ,
ЎзА мухбири.

ЕР—ДЕХҚОНЛАРГА

Денов туманининг «Ғалаба» жамоа хўжалигида пахтазорлар 300 гектар камайди. Бу ерлар деҳқонларга якка тартибда уй қуриб олиш, шахсий томорқа хўжалигини ташкил этиш учун берилди. Республика Президентининг қишлоқ меҳнатчиларига ер ажратиш тўғрисидаги фармони бу ерда шундай бажарилмоқда.

Жамоа хўжалиги якка тартибда уй қурувчиларга ёрдам бериш учун Красноярк ўлкаси ва Пермь вилояти корхоналари билан ёғоч, турли бинокорлик материалари юбориш ҳақида шартномалар тузди. Бунинг эвазига сибирликлар Ўзбекистондан хўл мева, сабзавот ва консерва оладилар.

(ЎзА).

Муштарий ва «Халқ сўзи»

Февраль ойидан бошлаб, обуначилар сони 7526 нафарга етди. Гарчи нисбатан олганда бу рақамлар анча юқори бўлса ҳам, очиғини айтсак, бизни қониқтирмади. Шунинг учун ҳам жойларда «Халқ сўзи» ўқувчиларини янада кўпайтириш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Яқинда муҳарриятимиз Тошкент давлат почта алоқаси ва матбуот тарқатиш бошқармаси ҳамда вилоят матбуот тарқатиш чакана—савдо бўлими мутахассислари билан биргаликда жойларда кундалик газета сотиш ишларининг қай тарзда эканлигини ўргандик. Маълум бўлишича, Тошкент вилоятида жами 208 та матбуот тарқатиш чакана-савдо дўкони бўлиб, улар орқали кунига 1000 дона «Халқ сўзи» сотилар экан. Бу камми ёки кўп! Ана шу саволга жавоб топиш ниятида вилоят туманларига йўл олдик.

ҚАНИ, КИМ ҚАНЧА ГАЗЕТА СОТАРКИН?

Олмалиқ ва Пискент туманлари бўйича матбуот тарқатиш чакана-савдо бўлими бошлиғи Шукрилла Ғозихоновнинг берган маълумотларига кўра Олмалиқда жами 13 дўкон бўлиб, уларда 60 дона «Халқ сўзи» сотилар экан. Ҳар дўконга ўртача 5 тадан ҳам тўғри келмайди. Наҳотки бутун бир туман учун атиги шунча рўзнома етарли бўлса?

Тахминимиз тўғри бўлиб чиқди. Шаҳардаги учинчи дўкон сотувчиси Валентина Ивановна шундай деди:

— Менга кунига 20 дона «Халқ сўзи» беришади. Бу — кам. Негаки, уни сўраб келувчилар кўп. Шунинг учун ҳам дўконимга бу рўзномадан кунига 30 тадан, телевидениенинг ҳафталик дастури эълон қилинган сонларидан эса бир варақайига 60 тадан беришларингни сўрайман.

— Сотилмай қолиб кетмайдими?

— Йўқ, сотилади. Рўзноманинг 12 фоизли Ўзбекистон заёми эълон қилинган сонидан яна шунча қўшиб берсаларинг ҳам бирортаси қолмасди.

— «Халқ сўзи»нинг ўқувчилари кундан-кунга ошиб бормоқда, — дейди шаҳардаги 7-дўкон сотувчиси Татьяна Чуйко. — Йил бошидан бу рўзномадан 20 тадан беришаяпти. Бироқ савдо бунинг озлигини кўрсатди. Тахминимча ҳозирнинг ўзидаёқ ундан камида 30 тадан сотиш мумкин.

— Менинг дўконимга ҳам «Халқ сўзи»дан кунига 20 тадан беришаяпти. Сизларга шуни мамнуният билан айтаманки, унинг ҳаммаси туриб қолмай, сотилаяпти.

Энди шундай ҳақли савол туғилади. Хўш, Олмалиқдаги шу учта дўконнинг ўзида 60 та «Халқ сўзи» сотилаётган бўлса қолган ўнта дўконда нега бирорта ҳам рўзнома сотилмайди?

Пискентдаги аҳволни ҳам кўнгилдагидек деб бўлмайди. Кўчадаги савдо растасига рўзномаларни ёйиб ўтирган 6-дўкон сотувчиси [illegible] Гинатулинанинг айтишича, дўкони яқинида бораётган қурилиш туфайли у ерда савдо қилишга илож йўқ. Шунинг учун ҳам у молларини жумладан, 10 дона «Халқ сўзи»ни шу ерга олиб келиб сотаётган экан.

Худди шу ерда Катя билан деярли ёнма-ён туриб, растада савдо қилаётган 5-дўкон сотувчиси ҳам бор-йўғи 5 дона «Халқ сўзи» олар экан. Уларнинг қаршисидаги 2-дўкон сотувчиси Саноат Эргашева томдан тараша тушгандек қилиб шундай деди:

— 10 дона «Халқ сўзи» оламан. Мана, кўринг, сотилмаяпти!

«Сотилмай қолган» рўзномаларни кўздан кечирдик. 1 январь сонидан икки дона, биз борган куни — 12 январь сонидан 5 дона қолибди.

— Бугунги рўзномаларни қачон олиб келишди?

— Эрталаб соат 10 да.

— Демак, соат 13 дан 15 дақиқа ўтгунга қадар ярми сотилибди. Балки қолгани ҳам...

— Балки... Ўзим 2 январдан бери бетоб эдим. Бугундан ишга чиқдим...

— Ана холос! 1993 йилда бор-йўғи бир ярим иш куни (аниғини яна худо билади) савдо қилган одамнинг «Рўзнома сотилмаяпти» деб баралла айтишини қаранг...

— Хув анави ерда ҳам яна битта дўкончамиз бор. Уни ҳам бориб кўрасизларми, — сўради Шукрилла Ғозихонов.

— Бош устига!

— Борсак, дўкон ёпиқ. Сотувчи тушликка кетган экан. Бу бизни ажаблантирмади. (Негаки чиндан ҳам соат 13—14 оралиғида эди). Аммо тўртта матбуот тарқатиш чакана-савдо дўкончасининг сотувчилари бир жойга йиғилиб (ораларидаги масофа нари борса 20—100 метр холос), савдо қилаётганларига ҳайрон қолдик. Ахир шу дўкончалар касалхоналар, бозорлар ва бошқа одамлар гавжум жойларда фаолият кўрсатса, ҳам сотувчилар, ҳам газетхонларга қулай ва фойдали бўлмасмиди?

Суриштириб кўрсак, Пискентда ҳам матбуот тарқатиш чакана-савдо дўконларига кунига бори-йўғи 50 дона «Халқ сўзи» сотишга берилар экан холос...

— Ўрта Чирчиқ туманидаги 9-дўкон сотувчиси Вера Уселцеванинг таъкидлашича газеталарни кўпинча анча кеч — соат 11 ва 12 ларда олиб келишаркан. Шунга қарамай режалаштирилган 10 дона «Халқ сўзи» сотилиб бўлинаркан. Унинг айтишича бу газетадан тағин 10 дона беришса ҳам сота оларкан.

7-дўкон сотувчиси Ливиза Завидиновага ҳам рўзномаларни биз борган куни соат 12 да олиб келишибди, балки шу сабаблими у олаётган бор-йўғи 5 донадан рўзноманинг ҳам 8 январь кунгисидан 4 донаси (қолган кунгилари сотилган) сотилмай қолган.

Зангиота, Чиноз, Янгийўл шаҳри ва тумани бўйича матбуот тарқатиш чакана-савдо бўлими бошлиғи Нина Бердикова кунига қанча рўзномалар сотилаётганлиги ва қанчаси сотилмай қолиб кетаётганлиги ҳақидаги саволларимизга аниқ жавоб бера олмади. Унинг айтишича бу ҳақда ҳар ойнинг якунида ҳисоб-китоб қилинар эмиш. Унгача-чи? Бердикова биздан дўконларга берилаётган рўзномалар сонини оширмасликни зўр бериб сўради. Сабабини сўраганимизда «Агар улар сотилмай қоладиган бўлса, кўриладиган зарар бизнинг ҳисобимизга-да» деб жавоб берди.

Янгийўл шаҳридаги 11-дўкон сотувчиси Золя Бухалина (унга бор-йўғи 4 та «Халқ сўзи» берилади), 1-дўкон сотувчиси Валентина Рабнула (у ҳам атиги 5 дона «Халқ сўзи» олади)лар ҳам дўконларга берилаётган рўзномалар сонини оширмасликни («Халқ сўзи»нинг ҳаммаси сотилаётганлигини таъкидлаган ҳолда) сўрашди.

Асосан, матбуот сотишга мўлжалланган бу дўконларнинг мутасаддилари рўзномалар сонини зўр бериб, кўпайтирмасликни сўрашларига нима сабаб? Бунақада савдо режалари аро йўлда қолиб кетмайдими? Маълум бўлишича улар арзимас рўзномаю ойномаларни сотишдан кўра пулли атторлик буюмлари ва бошқа товарларни сотишга иштиёқманд эканлар.

Янгийўл туманидаги 27-дўкон сотувчиси Лидия Пишкина кунига иккитагина «Халқ сўзи» оларкан. Аммо у ҳам сотилмай турибди. Демак, унинг мижозлари орасида бу рўзноманинг ўқувчилари йўқ бўлса керак. Бас, шундай экан, уларни босиб қўявермай, талаб кучли бўлган бошқа дўконларга вақтида ўтказилса бўлмайдими? Бу ҳақда Н. Бердикова қачон ўйлаб кўрадилар? Балки ой охирида ҳисоб-китоб қилган чоғларидадир. Унгача рўзнома бир жойда танқис, бошқа жойда ортиқча бўлиб чанг босиб ётаверсин эканда?

130 минг атрофида аҳоли яшайдиган Зангиота туманидаги мавжуд 9 дўкондан 6 таси ишлаяпти, холос. Унга сотиш учун ҳаммаси бўлиб 20 донагина «Халқ сўзи» бериларкан. Бу рақамнинг оз ё кўплигига изоҳнинг ҳожати бўлмаса керак.

Энди матбуот тарқатиш чакана-савдо дўконларидаги газета сотиш ишлари ҳақидаги мулоҳазаларимизга якун ясайликда, (бошқа туманларда ҳам аҳвол шундай эканлигига аминмиз) бу йил алоқа бўлимлари ва почтальонлар орқали матбуот сотишга оид хайрли тажриба хусусида тўхталамиз. Вилоятда 429 та алоқа бўлими ва жами 1208 нафар почтальон бор. Уларга сотиш учун бошламасига 1592 «Халқ сўзи» берилди. Шуни мамнуният билан қайд этиш лозимки, дастлабки натижалар тажрибанинг муваффақиятли чиқишидан далолат бермоқда. Пискент тумани алоқа бўлими бошлиғи Ойсулув Абдуллаева бу ҳақда шундай дейди:

— Бизга сотиш учун кунига 56 тадан «Халқ сўзи» беришаяпти. Уни алоқа бўлимларимиз ва почтальонларимиз сотаяпти. Талаб кундан-кунга ортмоқда. Февраль ойидан бошлаб 100тадан «Халқ сўзи»га буюртма берамиз. Кейинги ойларда талабга қараб бу кўрсаткични яна оширишимиз мумкин.

Янгийўл шаҳрида ҳам шу усул билан газета сотиш муваффақиятли бошланиб кетибди. Ҳозирча бу ерда бевосита алоқа бўлимлари ва почтальонлар орқали 68 та «Халқ сўзи» сотилмоқда. Муштарийлар ҳамда почта ходимлари билан мулоқотда шу нарса маълум бўлдики, газета сотишнинг бу йўлидан ҳам олувчилар, ҳам сотувчилар манфаатдор. Сотувчилар бу ишдан кўрилган фойданинг камида 15 фоизини (маошларидан ташқари) ўзлари оладилар. Турли сабабларга кўра обуна бўла олмаган, лекин газетани мунтазам олиб ўқиш истагида бўлганлар уни сотиб олиш учун дўконларга чиқиб овора бўлмайдилар. Уларга рўзномани почтальонлар олиб келиб бериб туришади. Бу — айниқса касалмандлар, фахрийлар ва бошқа дастёрга муҳтож фуқаролар учун қулай. Масалан, Таиса Ибрагимова бошлиқ бўлган 1-алоқа бўлимида 3 почтальон бор. Улар хонама-хона юриб, ўзларига доимий мижоз топиб олишган. Бу ҳақда почтальон Сабоҳат Саидова шундай дейди:

Менинг «Халқ сўзи»ни нақд пулга сотиб олувчи мижозларим асосан кексалар, беморлардир. Водная кўчасидаги 13-уйда яшовчи Сулаймоновлар оиласи худди шундайлардан. Хонадон соҳиблари беморликлари туфайли алоқа бўлимига бориб обуна бўла олишмаган. Энди эса дўконга чиқиб рўзнома сотиб олишга имкониятлари йўқ. Шундай пайтда менинг уйларига рўзномани олиб бориб беришим уларга жуда қўл келаяпти. Худди шунингдек, почтальон Люда Репина ҳам ундан нақд пулга рўзнома сотиб олувчи мижозлари, айниқса Қорақулдуқ кўчасидаги 23-хонадон соҳиблари мамнун бўлаётганликларини завқланиб гапирди.

Янгийўл туманидаги алоқа бўлими бошлиғи Равшанбек Мамажонов ҳам шу кунларда 104 «Халқ сўзи»ни сотишаётганини, лекин бу кўрсаткични анча ошириш имкониятлари борлигини маълум қилди.

Бироқ, очиқ эътироф этиш керакки, рўзнома сотишнинг бу усули эндигина бошланган тажриба. У умуман олганда муваффақиятли бошланган бўлса ҳам ҳали жиддий муаммолар, камчиликлар бор. Айрим почтальонлар бу ишдан фақат маънавийгина эмас, балки моддий манфаатдор бўлишларини ҳозирча англаб етишмаган. Аниқроғи, уларга тушунтиришмаган. Шундан бўлса керак, баъзилари бу ишдан (масалан, Янгийўл шаҳридаги 14-алоқа бўлими почтальони Маша Башкиева) очиқдан-очиқ бош тортмоқдалар. Ўрни келганда яна шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, айрим почтальонлар бу янгиликдан бехабар одамларнинг «почтальонимиз обуначиларнинг рўзномаларини нақд пулга сотиб юрибди» деб ўйлашларидан чўчимоқдалар...

Умуман олганда ҳал этилиши лозим бўлган бунақа муаммолардан қатъий назар вилоятда матбуот, жумладан «Халқ сўзи»ни сотиш ишини кескин ривожлантириш, бу тадбирни ҳам сифат, ҳам сон жиҳатидан яхшилашда туб бурилиш ясаш мумкин. Мазкур текшириш жараёнида бизга ҳамроҳлик қилган, бевосита амалий ёрдам кўрсатган вилоят давлат почта алоқаси ва матбуот тарқатиш бошқармаси бошлиғи Муҳаммаджон Ёқубов ҳам, вилоят матбуот тарқатиш чакана-савдо агентлиги бошлиғи Абдувосит Гулаганов ҳам шу фикрдалар. Зеро, иш «ўзинг учун ўл етим» тусини олган шу бозор иқтисодиёти шароитида бу тадбирлардан улар бошқараётган ташкилотлар ҳам ҳар томонлама манфаатдордирлар.

Хўш, шундай бўлса қиссадан ҳисса нима бўлди?

Вилоятда «Халқ сўзи» газетасини сотишни қанчага кўпайтириш мумкин? Бу соҳада қанақа ички имкониятлар, ҳал этилиши лозим бўлган муаммолар бор? Матбуотнинг жойларга, баъзан кеч етказиб берилаётганлигига нима сабаб бўлмоқда. Бу ва бошқа шунга ўхшаш саволларга жавоб топиш, аниқ бир тўхтамга келиш, шу ойнинг учинчи ўн кунлигида соҳанинг мутахассислари, раҳбарлари ҳамда «Халқ сўзи» ходимлари иштирокида дўппини бошдан олиб қўйиб, астойдил фикрлашиб олиш ва у ҳақда яқин кунлар ичида газета орқали муштарийларга хабар қилишга қарор қилинди.

М. КАЛОНХОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Илгари тракторчини кўпчилик менсимасди. Одми кийингани, мойга ботиб юргани учунмас, оддий касб соҳиби бўлганидан. Энди эса... бир парча ерингиздан ҳам даромад кўзлайсиз: техникасиз, хусусан, тракторсиз иш битмайди. Турмушнинг ажабтовур нағмалари силсиласида косонсойлик Азимбой ака Жалилов ҳам 40 йилдан ортиқ тракторчилик қилиб қўйибди, денг. Қирқ йил, айтишга осон, бир йигит шу муддатда невара кўради. Сураткаш Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ кимни суратга олишни биладида. Илойим, авлодию шогирдларининг бахтига Азимбой аканинг белидан қувват кетмасин!

ЛУҚМА

БАХТИЁРЛИК НАШИДАСИ

Ҳаёт билан бирга қадам ташлаш, бирга нафас олиш яхши-да. Ҳамма нарсадан баҳраманд бўласан. Ташвиш керакми — марҳамат! Бахтли онлар керакми — марҳамат!.. Баъзилар «ундоқ бўлди, бундоқ бўлди», деб нолиб юришади. Мен ҳатто кўксига игна билан «Ҳаётда бахт йўқ» деб ёздирадиган шахсларни кўрганман. Бекор гап! Бахтни, бахтли дақиқаларни кўра билиш, сеза билиш керак. Айтайлик, магазинда... узоққа бормайлик, кир совун сотилаяпти. Шартта навбатда турасиз. Дастлаб «етмай қолмасмикан» деб бироз ҳаяжонланасиз. Қарабсизки, сизга ҳам тегди... Ўзингизни бахтиёр ҳис этасизми? Этасиз! Айни қишда квартирангиздаги неча кунлардан буён исимаган батареялар исиди дейлик. Ўзингиз ҳам бахтиёрсиз, оилангизнинг бошқа аъзолари ҳам...

Майли, буларни бир томонга қўйиб турайлик... Сиз оддий йўловчисиз. Изғиринларнинг йўли сира ҳам тўсилмаслиги, ёмғир ёки қор шамол билан бирга йўловчиларга бемалол урилиши кўзда тутиб қурилган бекатда кўп қатори йигирма-ўттиз дақиқадан буён автобус кутиб турибсиз. У ниҳоят, келди. Ўзингизни эшиклардан бирига урдингиз ва чиқиб олдингиз. Қувончдан бошингиз осмонга тегадими? Тегади! Манзилга етдингиз. Чўнтакларингиз жойида. Бахтиёрмисиз? Бахтиёрсиз!

Автобус ўриндиғида бир маромдаги шовқину иссиқлик таъсирида сал уйқусираб кетаётгандим, қулоғимга «нафасини чиқарганлар, жонидан умидини узаверсин!» деган дағал овоз чалингандек бўлди. Бундай қарасам, олдинги эшик ёнида бир барзанги йўловчиларга тўппонча ўқталиб турибди. Иккинчи бир барзанги қўлидаги тўппончани ҳайдовчининг жағига тираб: «Биз рухсат бермагунча машинани тўхтатмайсан!» — деди.

Ҳайдовчининг дами ичига тушиб кетди. Биринчи барзанги елкасига илинган сумкани олиб пастга, ўриндиқлар ўртасидаги бўш жойга қўйди-да, буйруқ берди:

— Ҳамма тилло тақинчоқларини битта қолдирмасдан, пулини тийинигача шу сумкага ташласин! Кейин бирма-бир текшириб кўрамиз. Бизни алдамоқчи бўлганлар ўзларидан кўришсин!

Баъзилар қотиб қолишди, айрим йўловчилар кўз қирида бир-бирларига қарашди. Олдинги ўриндиқда ўтирган икки норғул йигитнинг бири иккинчисига нимадир деб шивирлади.

— Ўчир овозингни! — деб ўшқирди биринчи барзанги. — Қани тур ўрнингдан!

Шивирлаган йигитнинг ранги оқариб турди.

— Нега турибсан?! Мен нима дедим?!

— Биз студентмиз...

— Студент эмас, ҳатто пенсионер бўлсанг ҳам, борини чиқарасан! Чиқармасанг нақ пешонангдан отиб ташлайман!

Бечора йигит қалтираётган қўлларини чўнтакларига тиқиб, майда пуллару чақалар чиқарди-да, сумкага ташлади ва секин жойига бориб ўтирди. Кейин сумкага пул ва тақинчоқлар кетма-кет туша бошлади.

— Илойим тешиб чиқсин, — деб тўнғиллади бир аёл сумкага узукларини ташлар экан.

— Овозингни ўчир! Бўлмаса ҳозир ўчириб қўяман! — деб бақирди барзанги.

Бошқаларга қараб туриб, ўзимни ўйладим. Шўрим қуриб бугун маош олганман денг. Пул жониворни чиқариш шундай қийин бўлдики... Қўлимни секин пальтомнинг чўнтагига суққандим совуқ нарсага тегди. И-е, бу тўппонча-ку? Боягина олти яшар ўғилчамга магазиндан харид қилгандим. Йўлтўсарларнинг қўлларида ҳам шу қуролдан бор. Лекин уларники ҳақиқий тўппонча. Нигоҳимни биринчи барзангининг қўлидаги тўппончага қададим. «Вой, ярамаслар-эй! Шунча одамни лақиллатиб, қўрқитганларини қара-я!»

— Ў-ўв, сен нимага тикиласан! Тўппончани кўрмаганмисан! — деди овози сал пасайган барзанги.

— Кўрганман! — деб шартта ўрнимдан турдим-да, чўнтагимдаги тўппончани чиқариб, унга тўғирладим.

— Қани, бас қилинглар масхарабозлиқни! Ҳар ким ўз буюмию пулини қайтариб олсин! Сизлар эса, йўлтўсарлар, ҳозир милиция бўлимига борасизлар! Ғинг десанг жонингдан умидингни узавер!

Ҳар иккала барзангининг ранглари оқарди. Иккинчисининг қўлидаги тўппонча тушиб кетди. Йўловчиларга жон кирди. Шалпайиб ўтирган норғул йигитлару тошни қисса сувини чиқарадиган эркаклар бирдан ботир бўлишди-да, йўлтўсарларга ташланишга шайланишди. Аёлларнинг қарғишлари бир-бирларига аралашиб кетди...

— Жим бўлинглар! Ҳеч ким ортиқча ҳаракат қилмасин! — буйруқ бердим мен. — Ҳов шофёр, машинани милиция бўлими олдида тўхтатасиз!

— Бу ҳазил... ака... ука, — деди дудуқланиб биринчи барзанги.

— Ҳа, биз ҳазиллашмоқчи бўлгандик. Жон ака, тушунинг — деб ёлворди иккинчиси.

— Бас қилинглар! — деб бақирдим мен. — Қанча гапларинг бўлса, ўша ерда айтасанлар! Бунақанги ҳазилнинг таги зил бўлади!..

Уларни милицияга топширгач, тўппончамни биринчи барзангининг қўлига тутқаздим-да, секингина:

— Ҳазил! — дедим қалбимда бахтиёрлик туйғуси гупириб.

Исо АБДУРАҲМОНОВ,
Самарқанд.

ҒАФЛАТ УЙҚУСИ

«ИШБИЛАРМОН» ТАДБИРКОРЛАР, ВАЛЛОМАТ ҲУҚУҚШУНОСЛАР ХУСУСИДА

(ФЕЛЬЕТОН)

1992 йилнинг июнь ойида вилоят адлия бошқармаси жамоат бирлашмалари бўлими Андижонда шаҳар тадбиркорларининг мустақил касаба уюшмаси ноқонуний фаолият кўрсатаётганлигини аниқлаб, ҳокимликка маълум қилди. Ҳокимлик уларнинг талабини мақбул топди. Шу аснода уюшманинг банкдаги ҳисоб рақами ёпилди-ю, мутасаддилар ғимирлаб қолишди. Ахир ташкилотни қонуний рўйхатдан ўтказиш лозим эди-да.

Эски қўшиққа янги оҳанг берган билан янги бўлиб қолмайди. Тадбиркорлар эса хом хаёлни орзу қилишди. Уюшманинг низомини юмалоқ-ёстиқ қилиб, бошқармадагиларга тақдим этдилар.

— Эй, оғайнилар, бундай устамонлик кетмайди, —дейишди бошқарманинг жамоат бирлашмалари бўлими мутахассислари; —етти ўлчаб бир кесиш қабилида иш тутинглар. Камчиликлариқ кўп.

Совуқ гап қулоққа ёқмайди. Эътироз тадбиркорлар учун оғир ботди.

— Хом сут эмган бандалар, — мулоҳаза қилишди улар. — Мушкулни осон қилсаларинг бирор жойларинг камайиб қолармиди. Қолаверса, сенлар бўлмасанг, юқоридагилар сўзимизни тинглашар.

Тадбиркорлар айтганича бор экан. Бошқарма бошлиғи ўринбосари О. Носиров, бўлим мутахассиси О. Усмонов чучварани хом санаганича қолаверишди. Уюшманинг низоми амалдаги тартиб-қоидаға биноан бўлимда расмийлаштирилиши лозим эди. Лекин ҳужжатлар қанот чиқарди; бўлимни четлаб ўтиб, вилоят адлия бошқармаси бошлиғи А. Турғунов столига бориб тушди. Икки ўртада қандай гап бўлиб ўтганлиги қоронғу. Ҳар қалай, оёққа тушов бўлаётган бошлиқ ўринбосари Одилжон Носиров меҳнат таътилига чиқди-ю, ғишт қолипдан кўчди. Ишни поёнига етказиш бошлиқнинг яна бир ўринбосари И. Омонбоевга топширилди.

Андижон шаҳар тадбиркорларининг мустақил касаба уюшмаси низомидаги қусурларни ҳис қилиш учун ҳуқуқшунос бўлиш шарт эмас. Уларнинг пайдар-пай сўзлари уйқудаги кишининг алаҳсирашига ўхшайди. Эътибор беринг-а, низомда: «...касаба уюшманинг бошланғич ташкилотлари бир корхона, деҳқон хўжалиги, ижара жамоаларида... ишловчи касаба уюшмалари аъзоларидан ташкил қилинади» дейилади. Ажабо, шаҳар тадбиркорларининг деҳқон хўжалигига нима алоқаси бор?!

«...бошланғич ташкилот бирлашма, корхона, ташкилот, колхоз правлениеси билан коллектив шартнома тузади». Минг чиғириқдан ўтган, тафтиш қилинган низомдаги маза-матрасиз сўзларни ўқиб, — «Ҳой, ошналар, Андижон шаҳрида колхоз нима қилсин», — деган сўровни айтгувчи топилмаганига ҳайрон қоласиз.

«...уюшма шаҳар, район, вилоятлар, автоном республикаларда... бошланғич ташкилот тузади». Қурмағур шаҳар уюшмасининг қўли бу қадар узун бўлмаса. Ҳатто районлар бир ёқда қолиб, вилоятлар сарҳади кўзда тутилса-я. Бугина эмас, «автоном жумҳурият» сўзи турғунлик йилларида қолиб кетганлигини наҳотки қонун-қоидани беш қўлдай билгувчилар унутишган бўлишса?!

Навбатдаги билағонликни эшитинг. «...уюшманинг шаҳар қўмитаси касаба уюшма бюджети, давлат ижтимоий суғурта бюджети ва колхозчиларнинг марказлаштирилган ижтимоий суғурта фондини...» бошқарибгина қолмасдан «уларнинг даромад қисмининг сарфланишини ҳам назорат қилади». Ё, тавба! Ва яна «...турар-жой ҳамда маданий-маиший объектларнинг қурилишини, уй-жой тақсимотини қайси соҳага қарашидан қатъий назар савдо, умумий овқатланиш ва бошқа аҳолига хизмат кўрсатувчи ташкилотлар фаолиятини назорат қилади», дейилганига нима дейсиз? Истайсизми, истамайсизми, Андижонда яна бир назоратчи ташкилот пайдо бўлибди. Инкор этишга шошилманг. Панд еб қоласиз. Устомонлар қўлида нуфузли бошқарма томонидан берилган гувоҳнома бор. Менимча, бундай «саховат» бошқармадаги айрим ҳуқуқшуносларнинг қовун туширишидир, холос.

Касаба уюшмасини рўйхатдан ўтказмоқ учун 3 минг нафар аъзолар сони тақдим этилиши шарт. Акс ҳолда барча уринишлар беҳуда. Ташаббускорларнинг қуюшқонга сиғмайдиган «ихтиро»лари бизда рўйхатга нисбатан ҳам шубҳа туғдирди. Уюшма шаҳар қўмитаси раиси В. Жеребилов вилоят касаба уюшмалари бирлашмаси ходими В. Райхелнинг номи бир неча бор зикр этилганининг ўзиёқ масалани ойдинлаштирди. Қолаверса, Андижон шаҳридаги 161-қурилиш трестининг 6-бошқармаси, Андижон илмий-техника информацияси ва тартиботи территориал маркази, «Меҳнат», «Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятлари раҳбарлари ўз ходимларининг мустақил уюшма ҳисобида турмаслигини қайд этдилар.

— Уларнинг хабари йўқ, — ўзини оқлашга уринади уюшма раиси В. Жеребилов, — биз тўғридан-тўғри ходимлар билан алоқа боғлаганмиз. Қолаверса, айрим кичик корхоналар тарқаб кетган. Ҳозир ҳисобимизда 5 мингдан зиёд аъзо бор. Шунинг ўзи кифоя эмасми?

Эндиликда аъзолар сони кўпайган бўлиши мумкин. Лекин ўша кезда бўл-бўлчилик билан иш тутиб, сохта рўйхат тайёрлангани ҳам биргап. Қолаверса, бутун бошли корхона, яъни 6-қурилиш бошқармаси шу соҳа касаба уюшмасининг вилоят қўмитаси таркибига кирса-ю, унинг ходимлари бир вақтнинг ўзида бошқа касаба уюшмага ҳам аъзо бўлиб олдилармикин?

Халқимизда «Бир балоси бўлмаса, шудгорда қуйруқ на қилур» деган мақол бор. Уюшма бюджетидаги режалараро тижорат маркази томонидан ўтказилган 80 минг сўм маблағ ҳақида ана шундай хаёлга борасиз. Ахир уюшма раҳбарлари унинг нега, нима сабабдан пайдо бўлганини изоҳлай олишмаса, нима дейишингиз мумкин?

Чимкент цемент заводи «сахий»лари Андижондаги мустақил касабачиларга 273 минг 428 сўмни қўш-қўллаб узатиб юборишипти. Ғазналарида пул шу қадар тўлиб тошиб кетганмикан? Ёки коса тагида ним коса борми? Ахир дўппингизни ерга қўйиб, неча бор ўйламанг, уюшманинг оз фурсат ўтмай чимкентликларга кетма-кет икки марта 38 минг 500 сўмдан маблағ «совға» қилиб юборганини охирига ета олмайсиз. Қизиқ-а, икки ўртада «бор отангга, бор онангга» бўлиб маблағнинг сарсон бўлгани таажжубланарли.

Мустақил уюшма ўз номи билан мустақил. Унинг юқори ташкилоти йўқ. Лекин ҳисобдаги 329707 сўм маблағ раҳбарнинг таъкидлашича, уларга дотация сифатида берилган эмиш. Қандай тушиниш керак? Баҳона ҳам тош боссин-да. Ахир дотация ажратадиган «юқори»нинг ўзи йўқ бўлса-ю, филдан пашша ясалса? Мантиқ қаёқда қолди? Бизнингча, мазкур маблағ ижтимоий суғурта жамғармасидан олинган бўлиши мумкин. Яна ким билади, дейсиз.

Ҳотамтойликни қаранг. Уюшма қисқа муддат ичида 6 та кичик корхонага 161 минг сўм молиявий ёрдам кўрсатибди. Номаълум ширкатга 12.155 сўм маблағни қўш-қўллаб узатиб юборибди. Бел оғритиб, пул топмаганнинг йўли шу-да. Ахир мисқоллаб топилган маблағларни ботмонлаб совуриш қайси қуюшқонга сиғади. Боз устига кичик корхоналардан тушган маблағ бор-йўғи 60.146 минг сўм эканлигини инобатга олинса, калаванинг учини топа олмай қоласиз.

Ўтган йил июль ойида «Шуҳрат—1» хусусий кичик корхонага ҳе йўқ, бе йўқ 80 минг сўм пул ўтказилди. Ана шу маблағ эвазига кичик корхона ҳеч қандай мажбурият олмаган. Таажжуб. Олмоқнинг бермоғи бор, деган гапни уюшмадагилар наҳот билишмаса. Ёки улар биздан бугина, сиздан угина қабилида иш тутишаяптими экан?

Уюшмада бор-йўғи 6,5 та штат бор. Шуниси таажжубланарлики, бу ерда ҳатто ўриндошлик билан ишлаётган В. Райхелга 6900 сўм мукофот, озиқ-овқат учун 1610 сўм, М. Юнусовага 5605 сўм, қоровул А. Введенскийга эса 2 марта мукофот ва 4200 сўм кўмак берилган. Ноқонуний равишда ходимларга 76694 сўм «моддий ёрдам» кўрсатилган. Савол туғилиши мумкин: ишлагандан кейин олади-да. Лекин инсоф ва адолат билан айтганда, бу маблағлар пешона тери тўкиб, тийинини тийинга қўйиб ишлаётган қадоқ қўлларнинг пуллари. Эътибор берсангиз, ҳар икки ходим деярли ҳар икки ойда маошдан ташқари ҳам мукофот, ҳам моддий ёрдам, ҳам озиқ-овқат пули ёки қандайдир рағбатлантириш билан тақдирланган. Бўлмаса, уюшма раиси охирги 9 ой ичида сафар хизмати учун деб олган 34100 сўм, бош ҳисобчи идора ҳаражатларига олган 7859 сўм пулнинг тайинини айтиб бердилар.

Уюшмага «фатво» берган вилоят адлия бошқармасидаги ҳолат янада кулгили. Бошқарма ходими Д. Зоҳидова зўр бериб уюшма манфаатини ҳимоя қилаяпти. Иккинчи гуруҳдагилар эса унинг пайини қирқиш ҳаракатида. Энди ярани газак олдирмай, чорасини кўриш лозим. Акс ҳолда воқеага томошабин бўлиб, қарсак чалишдан наф йўқ.

Ф. ШОДМОНАЛИ,
«Халқ сўзи» мухбири.

РЕДАКЦИЯДАН: мақола чоп этишга тайёрланаётганда олинган хабарга қараганда, Андижон шаҳар тадбиркорларининг мустақил касаба уюшмаси ишдаги хатолари учун бекор қилинган. Раҳнамолари-чи?

Ҳамза номидаги Ўзбекистон Давлат мукофотига номзодлар

ҚИСМАТДОШЛАРИМ

Абдурашид Нурмуродовнинг «Қонли йўргаклар» китоби қаҳрамонлари менинг қисматдош, жондош, қайғудош дўстларим.

Китоб саҳифаларини варақлар экансиз, таниш овозлар садосини эшитиб, қулоғинг том битиб карахтланасан киши. Яна ўтган машъум йилларнинг қийинчиликлари кўз олдингда пайдо бўлиб, тинчлигингни йўқотасан.

Ўзим ҳам Афғонистон тупроғида тан жароҳати олиб, бир оёғимдан ажралиб қайтганман. Унинг оғриқларини, азобу армонларини Аллоҳу ўзим биламан. «Қонли йўргаклар» китоби менга ўхшаш кўпчилик йигитларнинг тақдирини ўз саҳифасида мужассамлаштирган. Улар ҳақида ёзилган кечинмаларни ўқиб, ўз азобларим билан қисматдош дўстларим дилимга тушади. Бу китоб бизларнинг айтолмаган, армону ўтинчларимиз, сўзлай олмаган юрак сирларимиз кўзгуси десам хато бўлмас.

Биз ҳамон бировга, ҳатто энг яқин одамларимизга ҳам ўтган кунларнинг фожеаси ҳақида лом-мим дея олмаймиз. Сўзлай бошлашинг билан кимдир бошингга тош билан ургандай, карахтланиб бир неча кун ўзимизга келолмай юрамиз. Баъзан «Наҳотки, бу кўрган-кечирганларимнинг ҳаммасини бағримга кўмиб ўзим билан бирга олиб кетсам» дея ўйлаб юрардим. Худога минг қатла шукрлар бўлсинки, кўрган қора кунларимизни келажак авлодлар ҳам билиши учун «Қонли йўргаклар» китоби дунёга келди.

Китоб муаллифи гўё менинг изтиробларимни тушунгандек, қисматдошларим билан суҳбатлашиб асар яратганлигининг ўзи бир қаҳрамонлик деб биламан. Бунинг учун инсонда сабр-бардош, ўз касбига фидоийлик бўлмоғи керак. Муаллиф эса ана шу биз тилга олган фазилатлар эгаси бўлгани учун ҳам қуролдош дўстларимнинг руҳий оламига кира олган.

Келинг, яхшиси, сиз муштарийларга ўз фикрларимни баён қилавермасдан, дўстларимизнинг «Қонли йўргаклар» тўпламидан жой олган дардларини ҳам эшитиб кўрайлик.

«Бир воқеа ҳеч ёдимдан чиқмайди. Командир билан қишлоқ оралаб ўтаётганимизда, сочлари қўнғироқ болакай, қўли оппоқ докага ўралган ҳолда биз томон югуриб кела бошлади. Командирнинг нигоҳи унга тушиб, шошиб автоматини олди. Мен унинг қўлига ёпишдим. У мени силтаб ташлаб болага қарата ўқ узди. Шунда бола бирдан портлаб кетди. Ҳеч кўз олдимдан унинг қўнғироқ сочли боши танасидан узилиб ҳавода муаллақ қолган лаҳза кетмайди».

«Мен энди ўрнимдан тура олмасдим. Ҳу, чуқурда қони силқиб тушаётган ҳам ўз оёқларим эди. Улар тиззамнинг юқорисидан чўрт узилиб тушган эди».

«Уйдагиларни ўйлашдан юрагим зада бўлган эди. Менсиз онамга қийин бўлишини, аммо начора, кўзсиз яшаб бўлмаслигини ҳис қилганим учун ҳам бироз дармонга келгандан сўнг совуқ шамол келаётган томонга қараб юрдим. Кимдир учинчи қаватда яшаётганимизни айтган эди. Шунда уйдагиларнинг ҳаммасига «рози бўлинглар», деб шивирладим. Онамни хаёлан қучоқлаб юзларидан ўпдим. Деразани пайпаслаб топдимда, бир оёғимни нимагадир қўйдим. Оёғим остидаги стул экан, йиқилиб кетди. Кимдир қўлларимдан маҳкам тутиб: нима қилаяпсан, ҳаммаси олдинда, — деб мени юпатмоқчи бўлди. Мен эса олдимда нима борлигини билмасдим, йўқлик қаърига кетгим келарди».

Бу китобни ўқиган сари қай бир дўстим айтганидек, қонли дарёга кириб бораверасан. Афсуски, бу китоб кам нусхада босилган.

Бугунги низолар, бир-бирига хусуматлар ва қардош жумҳуриятлардаги қирғин-баротларнинг ўзимизда бўлмаслиги учун ҳам «Қонли йўргаклар»га ўхшаш китобларни кўпроқ нашр қилиб элга етказмоғимиз зарур.

Оврупонинг улуғ адибларидан бири Экзюпери «Ҳар бир асарни ёзишдан кўра уни ўқувчига етказиш оғир» деган эди. Ўсадиган эл бир-бирини ботирим, дейди. Биз бир тан ,бир жон бўлишни истасак, албатта ижодкор ва зиёлиларимизнинг қадрига етмоғимиз керак.

Хулоса қилиб айтганда, ижодкор бир ноёб гулга ўхшайди. Унга озгина мурувват керак. Биз улардан меҳримизни дариғ тутмасак, дунёга шуҳрати ёйиладиган ижодкорлар орамиздан кўплаб етишиб чиқиши аниқ.

Камолиддин ҚАМБАРОВ,
Ўзбекистон Республикаси халқ депутати.

Шеър ишқи сўнмаган кўнгил

ИЖОДНИНГ ЯНГИ ҚИРРАСИ

Оқилжон акани ҳамма насрий асарлар ёзадиган адиб сифатида танийди. «Тоғда ўсган бола» саргузашт романи тилга олиндими, бас.

Бугун сиз Оқилжон аканинг шеърларини ўқийсиз. Балки ҳайрон қолаётгандирсиз. Рост гап, биз ҳам аввалига ҳайратимизни яширолмадик.

— Ўзим ҳам ҳайронман, — дея гап бошлади адиб. — Илгари ҳар икки-уч йилда битта-яримта шеър ёзиб қўярдим. Ўшанда ҳам шеърларим ўзим кутганимдек чиқмасди. Шу йил август-сентябрь ойларидан бошлаб шеър ёзиш «касалига» йўлиқиб қолдим. Қисқаси, олтмиш ёшимдан кейин, мана, шеър ёзишга киришиб турибман. Азиз муштарий, бу ёғи, сизга ҳавола.

ТАТАР ҚИЗИ ОЙДИНХОНГА

Юртим қизи, гул Ойдин,
Қошларинг қиё ёйдин.

Асл ўзбек йигити
Сенга асир, қул, Ойдин.

Сен ҳам ўша йигитнинг
Она тилин биласан.

Тилинимас, дилини,
Нозик феълин биласан.

Ўзинг тўлишган ойсан,
Лутфу одобга бойсан.

Йўлдошинг бургут бўлса,
Сен ёнида ҳумойсан.

Юртим қизи, гул Ойдин,
Тенги йўқсан чиройдин.

Бу ҳусн, латофатни
„Ахир олгансан қайдин?

Табиатга ташаккур,
Айтсанг арзир, сингилжон,

Ҳусндан ҳам ақлдан
Туҳфа этмиш бир жаҳон.

Гулдек фарзандларинг
бор,
Рўзғор, давлат сеники.

Ниятингга яраша
Шону шавкат сеники.

Сен гўзаллар гўзали,
Сўзларинг ҳам мазали.

Сенга атаб ёзилди,
Оқил шоир ғазали.

ҒОЛИБЛАР ВА ТОЛИБЛАР

(ҳазил)

Кечки маҳал бекатда
Одам камайиб қолди.

Кундуз кунги бозору
Ғала-ғовур йўқолди.

Фақат бир жуфт йўловчи,
Нигорону безовта —

Тикиларди узоққа,
Келарми деб юк авто.

Гавжум оқшом тўрига,
Тушди яқин-йироқлар.

Автоларда кўринди,
Йўл ёритқич чироқлар.

Йўловчилар бахтига,
Тўхтади бир юк мошин.
Шофёр ўнгга бурилиб,
Деди чиқариб бошин:
— Икки кишилик жой бор,
Чиқаолинг ёнимга.
Узоқ йўлда ёлғизлик,
Тегиб кетди жонимга...
Гўё оғир мушкулни,
Қилолмагандай удда,
Йўловчилар қолдилар,
Бир лаҳза тараддудда.
Улардан бири деди:
— Худо бўлсин сизга ёр.
Ўзимиздан ташқари,
Ортишга молимиз бор.
Олийгоҳда бир домла,
Кирибдилар элликка.
Шунга биздан бироз гўшт
Керак экан шашликка...
Шофёр ҳам тушди пастга.
Қўчқор қўйни ортдилар...
Сўнгра учов ёнма-ён,
Йўл танобин тортдилар.
Шофёр деди йўлакай:
— Юкингиз қўй экан-да.
Борадиган жойингиз —
Юбилей — тўй экан-да.
Гапингиз аввалида,
Молимиз бор, десангиз,
Ҳўкизми, деб ўйлабман,
Ортадиган нарс[illegible]из.
Йўловчилардан бири,
Узоқ эснаб керишди.
Афсусли кайфиятда
Аранг сўзга киришди:
— Ҳоли-аҳволимиздан,
Гап очдингиз, укажон.
Тўғри гапни айтмасак,
Азоб беради виждон!
Ҳўкизлар бу — ўзимиз—
Андиларнинг ғолиби.
Бузоғимиз Тошкентда —
Олийгоҳнинг толиби.

Оқилжон ҲУСАН.

ЮК ТАШУВЧИ ВЕЛОСИПЕД

Андижондаги «Коммунар» механика заводининг жамоаси ишлаб чиқарган янги маҳсулот харидорларни ҳам ажаблантирди, ҳам қувонтирди. Бу ерда тиркама аравачали велосипедлар ишлаб чиқарила бошланди. Синовдан маълум бўлишича бу велосипедлар ёрдамида 80 килограммгача оғирликдаги юкни бемалол олиб юриш мумкин. Араванинг ўзини ҳам сотиб олиб, мавжуд велосипедга тиркаш мумкин.

Тажриба цехининг омилкорлари шу янгиликни ўйлаб чиқаришди ва тайёрлашни йўлга қўйишди. Янгилик изловчилар асло тиниб-тинчимаяптилар: асосий ишлаб чиқариш чиқитларидан фойдаланиб, харидоргир моллар ишлаб чиқарилса бўлмайдими деган фикр уларни янги-янги ташаббусларга руҳлантирмоқда. Шу боисдан ҳам бу ерда ўттиз хилдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Улар орасида ҳаваскор боғбонларга аталган энг одий чопиқ механизмидан тортиб, турли уруғ ва данаклардан ўсимлик ёғи чиқариб берадиган пресслargача, қайта ишлаш саноатига аталган сабзавот сараловчи катта линиялар бор.

ТИКУВЧИЛАР ТАЖРИБА ҚИЛМОҚДАЛАР

Бухородаги Б. Омонова номли тикувчилик бирлашмасининг тажриба цехи замонавий хушбичим кийим-кечакларнинг янги нусхаларини яратиш ишини бошлаб юбордилар. Улар орасида аёллар ва эркаклар костюмлари, пальтолари, кўйлаклари бор.

Бирлашманинг энг яхши модасозлари яратган мазкур кийим-кечакларнинг тажриба нусхалари аввалига оз-оздан чиқарилади ва харидорларнинг ҳукмига ҳавола этилади, энг манзур бўлган нусхалар эса кейин кўплаб ишлаб чиқарилади.

(ЎзА).

ИККИ МАРТА «ЎЛИБ» ТИРИЛГАН ОДАМ

Худо умр берса, инсон ҳар қандай бало-қазолардан ҳам омон қолар экан. Қирқ йил қирон келса ажали етган ўлади, деган нақл бежиз айтилмаганлигига муҳарриятимизга ташриф буюрган нуроний отахон Матёқуб Саъдуллаев билан суҳбатлашиб, яна бир карра амин бўлдим.

Қаҳрамонимизнинг шахсий архивида сақланаётган ҳужжатларнинг гувоҳлик беришича, урушнинг илк дақиқалариданоқ жангга кирган Матёқуб ота беш йил давомида икки марта «ҳалок бўлган». Сиртдан қараганда, бу нарса кишига мўъжиза бўлиб туюлиши мумкин. Бироқ мазкур ҳодисанинг сира ажабланарли томони йўқ. Уруш ўз номи билан уруш-да. Унда нималар содир бўлмайди, дейсиз.

Миллионлаб кишиларнинг ёстиғини қуритган қирғинбарот бошланган ўша машъум кунларда Матёқуб Саъдуллаев ғарбий чегараларда армия сафида хизмат қиларди. Кўпчилик қатори жангга кирди.

1943 йили Харьков шаҳрини душмандан тозалаш учун қаттиқ кураш кетарди. 28-танк корпуси шаҳар яқинидаги Марефа қишлоғини эгаллашга интиларди. Бир неча-кундуз ичида мўъжазгина қишлоқ уч марта қўлдан-қўлга ўтди. Эрта тонгданоқ душман яна бизнинг қисмлар эгаллаб турган ҳудудларни қаттиқ бомбардимон қила бошлашди. Вазият жуда оғир эди. Тўпчилар ротасида Матёқуб Саъдуллаевдан ташқари барча аскарлар жароҳатланишди, ҳалок бўлишди. Жасур жангчи ёлғиз ўзи немис танкларини ўққа тутиб, бир нечтасини ишдан чиқарди. Бироқ ўзи ҳам қаттиқ яраланиб, ҳушидан кетди...

Эртасига 18-танк корпуси командири подполковник Орижинов имзоси билан унинг уйига ҳам «қора хат» юборилди. Бироқ, не бахтки, қаҳрамонимиз омон қолган эди. Любаша исмли аёл ярадор аскарни жанг майдонидан олиб чиқиб, немислар эгаллаб олган Марефа қишлоғида, ўз омборхонасида асраб қолди. Шаҳар душман қўлидан тортиб олингач, соғайиб кетган Матёқуб яна ўз қадрдон қисми таркибида жангга кирди.

... Шўро қўшинлари Висла дарёсини кечиб ўтишлари зарур эди. Лекин нариги қирғоқда мустаҳкам ўрнашиб олган немислар бунга тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатишарди. Нариги соҳилдаги душман кучларининг қай тарица жойлашганлигини аниқлаш ҳақида буйруқ берилди. Тунда Матёқуб бошчилигидаги уч кишилик разведкачилар гуруҳи топшириқни бажариш учун қирғоққа йўл олишди. Душман истеҳкомига яқинлашганларида уларни сезиб қолишиб, замбарак ва пулемётлардан ўққа тутишди. Сафдошларидан жудо бўлган Матёқуб олти соат ерга қапишиб ётди. Кейин бир амаллаб олға силжиди. Эмаклаб-эмаклаб жарликка тушиб олди. У ердан душманнинг асосий ўқ отиш нуқтаси бўлган тўпнинг қувури бaralла кўриниб турарди. Қаҳрамонимиз унга қарата граната улоқтирди, тўп портлади. Шу пайт осколька тегдими, унинг ўзи ҳам йиқилди. Шундан сўнг Матёқубни «ўлди»га чиқариб қўйган ота-онасини ниҳоятда ҳайратлантирган иккинчи «қора хат» келди. Бироқ у бу сафар ҳам омон қолган эди. Ҳушига келганида, капитан ярадор Матёқубни опичлаб кетаётган эди.

Госпиталда даволаниб чиққач, яна жангга кирди. Сталинград, Курск шаҳарлари, Украина, Белорусия ва Польша тупроғини душмандан тозалашда иштирок этди. Беш йил ичида олти марта жароҳатланди. Уруш бошланган илк дақиқаларданоқ қўлига қурол олган Матёқуб Саъдуллаев, ниҳоят, 1945 йил 9 май куни Берлинда ўз жанговар фаолиятига якун ясади. Кўрсатган мардликлари учун учта орден ва ўн бешта медаль билан тақдирланди.

Шундан сўнг у қатор йиллар Тошкент трактор заводида слесарь бўлиб ишлади. Ҳозир нафақадор, 2-гуруҳ уруш ногирони, уруш ва меҳнат фахрийси, саккиз фарзанднинг отаси. Болаларининг ҳаммалари уйли-жойли бўлиб, тиниб-тинчиб кетишди. Ҳа, дарвоқе, Матёқуб Саъдуллаев яқинда 75 ёшга тўлди. Уни кўрганлар нари борса, олтмишдан ошган, деб ўйлашади. Ҳали жуда бардам, руҳан тетик. Шунчалик қирғинбаротлар уммонидан омон чиққан Матёқуб ота кўп йиллар фарзандларига бош-қош бўлиб юришини тилаймиз.

Яқинда Матёқуб ота шахсий ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи каттагина альбомни кўтариб келдилар. Уни кўздан кечирар эканмиз, ота ҳаёти ҳақида янада тўлароқ тасаввур ҳосил қилдик. Суратлар, ноёб ҳужжатлар, матбуотда ёритилган мақолалар...

Биз Матёқуб ота сингари инсонлар ҳақида қанча ёзсак ва бошимизга кўтарсак арзийди. Негаки, улар юракларининг ярмини жанггоҳларда қолдириб келишган. Ҳар гал урушда ҳалок бўлган дўстларини эсга олганларида кемтик кўнгиллари азобланади. Уруш балоси инсониятнинг бошига тушмасин — Матёқуб отанинг энг катта тилаги шу.

СУРАТДА: Матёқуб Саъдуллаев (ўнгда) ва унинг фронтдош дўсти москвалик кашшофлар ҳузурида.

Ғафур ШЕРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

Газетанинг ушбу сонига А. Суюнов, И. Худоёров навбатчилик қилишди.

ЭЪЛОНЛАР

АВТОМОБИЛЛАР ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Агар сизда автомобилларни таъмирлаш, сервис хизмати кўрсатиш ёки зарур қисмларни, агрегатларни топиш муаммоси бўлса "ЎЗАВТОРЕМОНТ" ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР

Биз сизга техника хизмати кўрсатишдан капитал таъмирлаш ишларигача, оддий болт ясашдан автопоезд тайёрлашгача бўлган кенг миқёсдаги ишларни бажариб берамиз. Барча ишлар юқори сифат билан бажарилади ва нархлари келишиб олинади.

Кўрсатиладиган хизмат турлари, тайёрланадиган эҳтиёт қисмларнинг номенклатураси, гараж жиҳозлари ва халқ истеъмол молларини кўриш ҳамда буюртмалар бериш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинг:

700015, Тошкент шаҳри , Чехов кўчаси , 18.

Телефонлар : 33-75-68, 54-76-58, 33-13-84.

СИЗГА ХИЗМАТ ҚИЛГАНИМИЗДАН МАМНУНМИЗ, ТАКЛИФЛАРИНГИЗНИ КУТАМИЗ!

Янги ташкил қилинаётган Ўзбекистон Республикаси

"ТАДБИРКОР"

акционерлик-тижорат Банки қуйидаги асосий мутахассисликлар бўйича лавозимларга танлов асосида ишга қабул эълон қилади:

1. Кредит бўлимига бошлиқ.
2. Хорижий иқтисодий ва валюта операцияларини ташкил қилиш бўлимига бошлиқ.
3. Бош бухгалтер.
4. Кредит ҳисоб - китоб ишлари бўйича бош ва етакчи мутахассислар.
5. Бухгалтерлик - ҳисоб хизмати бўйича мутахассислар.
6. Давлат тилини биладиган машинистка.
7. Электрик.

Мурожаат учун манзилимиз: Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 43-уй, 307-хона. Ходимлар бўлими.

Ангрен картон идишлар комбинати

ташкилотлардан ва фуқаролардан чекланмаган миқдордаги макулатуранинг бир тоннасини 6500-8500 СЎМДАН СОТИБ ОЛАДИ.
Бартер усулини ҳам қўллашимиз мумкин.

Маълумотларни қуйидаги телефонлар орқали олишингиз мумкин:
8-266-3-74-26
8-266-3-78-28

ЎТГАНЛАРИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Тошкент Давлат университети маъмурияти, Ўзбек филологияси факультети жамоаси шу факультет доценти Н. Бекмирзаевга онаси

Маҳматмуродова Меккам Момонинг вафот этганлиги муносабати билан оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Социал таъминот вазирлиги жамоаси республика миқёсидаги шахсий пенсионер

Ваҳоб РАҲИМОВнинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг [illegible]ларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

ТЕЛЕФОНЛАР: маълумот учун 33-07-48; эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир Анвар ЖУРАБОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди: 21.00. Буюртма Г — 33. 1 2 3 4 5 6